

neveltségű áron

er is összeomlott

is összeomlott.

enteni?

hogyan különböz

mezőgazdálkál

iparosok és ke

atja a romániai

nek memorandu

Jasiban példáu

lt arra, hogy a

vagyonát olesó

int varjak, ugy

lmi trósztok a

zes adósságokat

nem áll helyre

hogy Traneu

reggel a városi

delegációja járt

olták el helyze

ttak. Utána a

gadtam és ezek

őjüknek igaza

gzak van elv

is, a megoldás

falusi adóssá

probléma volt.

tenni a városi

m tudom, hogy

ndenesetre meg

a zsidó ügyvéd

sidó ügyvéd be

rem kiutasítani.

ndenkire alkal

erális: Cuza ur

a maguk pad

Különben ez

eddig a parla

nditványt nyujt

rendezéséről. A

ti. Argetoianu

hogy felszólal

rgyalás gyors

rövidítsék meg.

a részletes vita

asztparti kérdi

is mezőgazdák

argetoianu igen

re Valjean, az

retemi tanárok,

s szabadfoglal

földjeiket nem

zik a konverzió

lők, a lelkészek

ektelen módosi

lsó és a máso

phetősen lassan

dosítás miatt.

y szeretné na

tárgyalást és a

egymás után

ányokat.

VAN:

az

ológiába

Az ősember

én, mint cél

A szervek

,fiziológiás

fogyatékossg

A fogyaté

ja, a szemé

Az ideges

Gyerekkori

mebaj. — El

tuálítás prob

velés. — Az

önnelvelés. —

Alpszichológia

ható az

tályában.

Laphiadó Et.

Str. Baron L.

a. Telefon 9-72

Taxa postală
platite în numerar
No. 224.716-929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (volt Brassai n.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Ha-
vonta 110, negyedévre 320, félévre
600, egészévre 1200 lej. Külföldre
havonta 1, negyedévre 3, félévre
egészévre 10 dollar, vagy egyenő
értékű valuta. Hirdetések díjszabás
szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és
bánsági zsidóság egyetlen napilapja
Cikkeink utánnnyomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Robert
Budapest
11 e 8

UJ KELET

ESZDŐ POLITIKAI NAPILAP

Bermentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok meg-
őrzésére és visszaküldésére nem vá-
lalkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton
Ernő. Feltételek szerkesztő Jambor
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. St. Constantia Nr. 31

Ára 5 lej

Csütörtök 1932 márc. 16.

592. EV
VEADAR 9.

XV. EVF.
64. SZAM.

Az örökhelyen

Nem tudás ma azt állítani, hogy ab az egyetemes gazdasági, erkölcsi és szociális zavarba, amely az emberi lelket tragikusan üli meg: egyedül a szűjtő, az írott szó és a gondolat vilá- be, tisztánlátás és az utmutatás fé- nyével.

Különösképen áll ez a zsidó sajtóra, minél több a kisebbségi zsidó sajtóra, melynek közönségét nemcsak a gazda- sági összeomlás veszélye fenyegeti, ha- tásait a politikai és faji gyűlölet atmosz- fere is. A gazdasági válság nem el- gátolt jelenség. Minden lépés, min- den tétel, minden mozdulat kölcsönha- tásban van körülötte és vele kapcsolat- ban. Az egymással s ezeknek a kölcsönha- tásnak kimutatása egy par excellence gazdaságilag szorongatott és minden- képpen védelem nélkül álló nép számá- ra a legnagyobb és legdöntőbb jelentő- ségű feladat.

Az Uj Kelet ennek a feladatnak — a társadalmi objektív megállapítása sze- rint is — anyagi erején felül tesz ele- get. De csak addig tehet, amíg saját anyagi feltételei nem rendülnek meg. Amíg tehát a zsidó közönség bizalma és előzetes bizalma mellett áll. A tá- rsi közönségnek és a tájékoztatásnak érdekében, az előrelátásnak és újságírói kötelességnek lehetőségei is anyagi hiányoktól nyugszanak. A modern új- ság háborút visel, a szellem és megér- tések háborúját a vak külső erőkkel szemben. E háborúhoz pedig szintén anyagi eszközök szükségesek. A mi ese- nyekben nagyon is szerény anyagi esz- közök. Az előfizetési díjak pontos be- csült értéke. Am ha ezek a szerény anyagi eszközök sem állanak rendelkezésünkre, akkor a tollnak ki kell húl- lania a kezünkől s az utmutatás fé- nyének ki kell aludnia. Erdély zsidó kö- zönségének lelkiismeretén mulik, hogy ne történjék meg. Rendületlenül hiszünk benne, hogy nem fog megtör- tenni.

A köztisztviselők vagyona

Öreg román politikusok apák elbeszé- séseiből tudják, hogy már egy pár év- zeddzel ezelőtt volt egy kormány, amely törvényt akart hozni a köztisztviselők vagyonaik ellenőrzéséről. El is készi- tette a javaslatot, de nem lett belőle törvény.

Mert a kamarában úgy érvelt valaki, hogy vagy nincs korrupció az országban és akkor a törvény felesleges, vagy van és akkor a törvénnyel úgy sem lehet segíteni. Mert vagy nem alkalmaz- zák a törvényt és akkor minék megsza- razzák, vagy... — De hát csak ez volna az egyetlen törvény, amelyet nem alkalmaz- zák?

Es ebben maradtak. Legutoljára a Mironescu-kormány utol- szó napjaiban bukkant fel ismét ez a törvény. Azoknak megnyugtatóra, aki- nek a törvény érdekelt volna, megírtuk, hogy nincs mitől tartaniok. A javaslat- nál nem lesz törvény.

Ami történt. A Boila-ügy tette most ismét aktuális- sá a köztisztviselők és közfunkeciókat be- tartók vagyonaik revízió alá vételét. Letették a kamara asztalára egy törvény- tervezetet, kimondták reá a sürgőssé- get.

Meglátják, hogy most sem lesz belőle törvény. Mert ha a kormány érdeklődik valaki- nek a vagyona iránt — és Istennek hála ez nem kérdés — hát megteheti külön, tör- vény nélkül is. A Boila-ügy kellőképpen megmutatja ezt. Teljesen felesleges tehát szaporítani azoknak a törvények- nek a számát, amelyeket nem alkalmaz- zák.

Nem éri meg még azt a pénzt sem, amelynyibe a megszavazása kerül.

Számottevően enyhül a helyzet a Távolkeleten

Kína hozzájárult, hogy a viszály elintézését külön bizottságra bizzák. Lemondott a japán belügyminiszter. Ma dönt a japán parlament a távolkeleti konfliktus ügyében

London, március 16. A Távolkeleten a két konfliktusba került állam kormá- nyainak álláspontjai között még ellen- tétek állanak fenn, de a helyzet két- ségtelenül enyhült. A nemzetközi ne- gyed japán lakosságát Sanghaiban nem fenyegeti közvetlen veszély s ezért a tokiói hadügyminisztérium visz- szarendelte a 11-ik hadosztály és a 24-ik gyalogdandárt.

A népszövetség Mandzsuriába kikül- dött bizottsága folytatja Sanghaiban tevékenységét. Kína hozzájárulását ad- ta ahhoz, hogy a viszály elintézését kü- lön bizottságra bizzák.

Lord Lytton, a népszövetségi vizs- gálóbizottság elnöke állandó összeköt- tetést tart fenn Kína és Japán fődele- gátusaival.

A tárgyalások eredményéről még semmit sem hoztak nyilvánosságra, de azt hiszik, főként azokat a nehézsége- ket igyekeztek áthidalni, amelyeket a kínaiak azon követelése okozott, hogy a japán csapatok még a béketárgyalá- sok felvétele előtt teljesen vonuljanak el Sanghaiból.

Egyidejűleg Shirokawa tábornok, a sanghaji expedíciós hadsereg főpa- rancsnoka sajtónyilatkozatban közölte, hogy a 11. japán hadosztály és egy ve- gyesdandár pénteken hajóra száll s visszatér Japánba.

Valószínű, hogy a távolkeleti kon- fliktus nyomán fellépett nehézségek miatt Nagarashi, Inuka kormányának belügyminisztere benyújtotta lemondá- sát. A belügyminiszter visszalépése maga után vonhatja az egész kormány lemondását, mely után megkísérlik Ja- pánban nemzeti kormány alakítását.

A japán parlament ma ül össze.

Máris szabadságra mennek...

Alig egy hónapja, hogy összeültek, azóta nem csináltak semmit — és máris szabadságra mennek. Ezuttal husvéti sza- badságra. Vajon kik lehetnek ezek a szabadságra menő dicső férfiak?

Nem kell sok fejtrésze hozzá, hogy ki- találja az ember: a leszerelési konferen- cia delegátusai ők. Ama aerók férfiak, akiknek ugraszólván szemük láttára zaj- lott le a távolkeleti konfliktus, akik na- gyon jól tudták, hogy az otáni ördöklé- seket a municióipar korifeusai támogatják jó pénzért s akik ellen, ennek ellenére, legujjabbán már csak a lelki leszerelés- ről tudnak hangzatos szavakat dadogni.

Szabadságra mennek ők, mielőtt bár- milyen munkát végeztek volna. Szabad- ságra mennek, holoít tudvalevő, hogy szabadság csak azokat illeti meg, akik egy egész éven keresztül dolgoztak, vagy valamilyen hasznos tervet kompiláltak embertársaik boldogítására.

A leszerelési konferencia delegátusai ezzel szemben azért mennek szabadsá- ra, hogy ezzel is kitolhassák a semmit- tétést, a tenni semmit sem tudás nagyon is kirívó látszatát. Érzik, hogy egyen- ként és összesen felelősek azért a szab- adság ürügyével próbálnak menekülni e felelőség elől.

Azonban hlába akarnak menekülni. Ez a felelőség, a népek átka és megvetése úgy fogja követni őket, úgy fog a fü- lükbe harsogni, mint Eduard angol ki- rály fülébe a felkoncolt walesi bárdok túlvilági éneke harsogott.

Szabadságra mennek! Volt-e és lesz-e az emberiség történetében ennél komiku- sabb szabadság? Aligha. A báránynak, a szelidségnek szentelt keresztény ünne- pen pihenni és szórakozni mennek a le- szerelési konferencia álbárániai, akik- nek békés gyapjukosztímje csak farkas- irhájukat takarja. Nem lehetetlen, hogy az egész leszerelési konferencia ilyen szabadságolások végtelen sorozata lesz. Valahányszor valamilyen pozitív és el- határozó lépésben kell majd dönteni: a delegátusok rájönnek, hogy a delegátu- sok fáradtak és haladéktalanul üdülésre van szükségük. Addig üdülnek majd, míg egy szép napon valahol újra bomba rob- ban s a pattanásig feszült bizonytalan- ság véres konfliktusokban robban ki.

Csütörtökön fogják tárgyalni a távol- keleti helyzetet és a sanghaji expedi- ciós hadsereg kiküldésével felmerült költségek ügyét.

Ujabb tókiói jelentés szerint Suzuki igazságügyminiszter átvette a belügyi tárca ideiglenes vezetését. Ez még nem jelenti a kormányválság veszélyének végleges kiküszöbölését.

London, március 16. A délkinai Kan- tonban négy löszerraktár óriási defo- nációk mellett a levegőbe repült. Az explóziók megrázkódtatták az egész vá- rost, mintha földrengés lett volna. Kétségtelen, hogy a municiósraktárak felrobbantása kommunista műve.

Egyidejű washingtoni jelentés sze- rint Mandzsuria új kormányra kérte az amerikai kormánytól a független Man- dzsuria elismerését s a diplomáciai vis- szony felvételét. Ezzel kapcsolatban tó- kiói jelentés szerint Japán még nem is- merte el a független Mandzsuriát.

Az orosz-mandzsú határvidéken a zavargások tovább tartanak. A japán megszállók egyik hadosztályát a veszé- lyezettett vidékre vezényelték. Ennek ellenére Északnyugatmandzsuriában a zavargások tovább tartanak. A csang- szuni kormány vasutbiztosító osztago- kat indított utba a rend helyreállítá- sára, de több osztag átpártolt a zavar- gókhoz, akikkel most együtt fosztogat- nak.

Ujabb jelentés szerint Északmand- zsuriában japán csapatok bekerítettek egy kínai fosztogató-bandát. A foglyo- kat nyomban hadbírótság elé állították, halálra ítélték s már ki is végezték.

Az orosz-mandzsú határvidéken még nem sikerült teljesen helyreállítani a rend uralmát.

VILÁG TÖKRE

De Valera

Az utolsó romantikus az európai poli- tikában: Eamond De Valera pár nap óta Írország elnöke, vagy amint hivata- los címe mondja „az ír szabadállam államtanácsának elnöke.”

Az élete regény, olyan regény, amely izgalmasabb sok detektívregénynél és amelyben a fanatizmus a motorikus erő. A fanatikus hazaszeretet, amely egy a fanatikus angolgyűlölettel. Csak az anyja ír, az apja spanyol, ő maga Newyorkban született, de ír őseinek minden évszázadokon át felgyülemlt angolgyűlölő keserősége és szenvedése él a lelkében.

A háboru alatt, 1916-ban résztvett a sinfein lázadásban és maroknyi sza- badcsapatával csak akkor adta meg magát, amikor az angol katonaság ágyúkkal lövette Dublint. Halálra ítélték, azután kegyelemből életfogytigla- ni fegyházra változtatták az ítéletet. Egy évig volt fegyházban, azután az amerikai közvélemény sürgető követel- sére, amellyel a háboru alatt az an- gol politika nem szállhatott szembe, szabadonbocsátották.

A fegyházból kiszabadulva ott foly- tatta, ahol abbahagyta. Közte és An- glia között nem lehetett béke, nem le- hetett megegyezés. A zöld sziget teljes szabadságát akarta és az angol politi- kusok fogcsikorgató engedékenysége nem tudta leszerelni. Amikor 1919-ben megalakult az ír szabad állam. De Va- lera, a hajdani halálraítelt lázadó, a fe- gyenc lett az első miniszterelnöke. Le- hetetlen helyzetbe került. Az ír nép meg volt elégedve a kivívott eredmé- nyekkel, Írország valóban szabad ál- lammá lett. A kormány önálló, külön zászlaja, külön hadserege, külön kül- képvisellete van és csak egészen laza kapcsolatok fűzik a brit impériumhoz. Az ireknek ez elég volt. De Valerának nem. Pár hónap mulva lemondott, visz- szament második hazájába, Ameriká- ba, mert Amerikában sok millió ír él. Ezek között agitált Anglia ellen. Egye- dül harcolt, mert Írországban már sen- ki nem akart tovább harcolni. A több mint tízeztendei szabadságharc rom- ba döntött mindent. A romokat el kel- lett takarítani, a romok fel kellett építeni az új Írországot. Nehéz mun- ka volt, mert az irek hozzászótktak a háboruskodáshoz és az adónemfizetés- hez. Abban az országban, amelyben hazafiai erény volt az adónemfizetés, nehéz dolog volt a népet rászoktatni a rendes állami élethez és az állampol- gári élethez. A mérsékelt ír politikának ez is sikerült. Csak éppen kegyetlen esz- közöket is kellett használni. A polti- záló népet, a szabadsághősök tömegeit nehéz dolog volt az új állam felépíté- sének munkájába befogni. Szigorúság nélkül ez a munka nem történhetett meg és De Valerának is meg kellett érezni ezt a szigorúságot.

Visszatért Írországba és folytatta féktelen agitációját. Az elégedetlensé- get hirdette, amikor az elégedettség szinte polgári kötelesség volt. A vége az volt, hogy az ír szabadállam me- gteremtőjét végül az ír kormány fogat- ta el és De Valerát, aki véres harcban verekedte ki az ír bíróságok független- ségét, a független ír bíróság börtön- büntetésre ítélte.

Pörtönéből kiszabadulva, hatalma- sabb volt, mint valaha. Újított volt és a nép szertete az üldözött felé for- dult. A legutóbbi választáson az ő pártja, az engesztelhetetlenség pártja győzött és most ő lett az államfő.

Programja az Angliától való telje- s

elszakadás. Ezzel a programmal győzött és ez a program fogja megbuktatni.

Az ir népek kedves ez a program, mert az ir nép története négyszáz esztendeje a szenvedések sorozata. És mindezt a szenvedést valóban az angolok okozták. Elvették Irorszag szabadságát, kiirtották az ir nemességet, elpusztították magát az ír, a gael nyelvet is. Irorszagban ma senki nem tud ír nyelven beszélni, egy nép, amelynek a nyelvét megölték. Elvették a vagyonát és el akarták venni a vallását. Ezek anglia bünei Irorszagban és ezeket a bünöket soha nem fogják elfelejteni. Ezért szavazott az ir nép De Valera mellett, mert De Valera az angolgyűlölet maga. Népszerű, mert minden ir között a legerősebben gyűlöli az angolokat.

De a programja az Angliától való teljes elszakadás. Ez rettenetes csapás volna Angliára, az angol presztízsrre, mert nemcsak a brit impérium letöredezése, hanem a hármaskirályság fogalmának a szétválása is volna, hiszen az angol király ma is Angolország, Skótszag, Irorszag, királya volna.

De ez a program egyben Irorszag pusztulása is. Irorszag ma tagja a brit impériumnak, ami azt jelenti, hogy tagja a brit vámközösségnek. Anglia veszi meg Irorszag gyapuját, husát, vaját. Az ir termelő az angol fogyasztó fél.

Az ir termelő éppen most az angol védővám idejében ezer előnyt élvez annak, hogy nem külföldi. A külföldi nem tudja eladni a gyapuját Angliában, mert a vám drágává, tehát versenyképtelenné teszi az áruját, hiszen Ausztrália is termel gyapuját, de ezt a hosszú szállítási teszt drágává. Irorszag van a legkedvezőbb helyzetben, minden dominiumnál jobb helyzetben. Mert közel van az angol piacához, de az európai, tehát közeli termelő állások felett is előnyben van, mert nem fizet vámot.

Ha elszakad Angliától, teljesen szabad lesz. Fegyverrel ezt Anglia meg se tudná akadályozni. Elég baja van Indiával, nem kezdhet háboruszkodást Irorszagban. Egyáltalában nem kezdhet háboruszkodást, mert erre a költséges mulatságra nincsen pénze.

Anglia tehát nem akadályozhatja meg Irorszag kiválását a brit impériumból, a teljes és minden formális kapcsolatot is megszüntető elszakadást. De ezt az ir nép nem engedheti meg, mert a teljes függetlenség koldusbotra juttatja. A vámelőny örökre odaköti Angliához Irorszagot, a fogyasztóhoz a termelőt.

És De Valera meg fog bukni. Keserű és kiábrándító bukás lesz. A próza, a vám győzelme az ideál, a fanatizmus fölött.

Az utolsó romantikust elintézi a minden romantika nélküli vámpolitika.

Peruban halálraítéltek két terroristát. Newyorkból jelentik: A perui Limában halálra ítélték két terroristát, akik Sanchez Cerro köztársasági elnök ellen merényletet kíséreltek meg.

כשר בעק קאפפער Leouen óvatos!

a hechserral ellátott pótkávékkal szemben, mert mint ez többszörösen bizonyosodott, a hechserekkel visszaélések történtek. Eppen ezért minden zsidó chászid asszony, ha kétségetkizáróan kóser pótkávét akar, háztartásába csakis

Beck pótkávét használjon. A Beck minőségben, izben a legjobb és zsidó munkásokat foglalkoztat. Gyárilerakat Clujon: Goldmann Izsák P. M. Viteazul 15. Oradean: Weisz Mór Str. Hilaria 10.

Select Mozdó mai kezdettel mutatja be a

GRAND HOTEL

szenzációsan kiállított és pompás rendezésű szalonvígjátékot, amelyeknek a főszerepeit MARIA EGGERTH és ULLRIC BETTAC alakítják óriási sikerrel. A filmet a berlini Grand Hotel cigányzenekara kíséri. Monopol Emericusfilm.

Mit tenne Stefan Zweig, ha rábiznák a világválság megoldását?

„Elérkezett az órája annak, hogy az intellektueller beszéljenek“

Bécs, március 17. Eddig csak pénzemberek, közigazdászok és politikusok szava hallatszott a világválságról. Frideric Lefevre francia újságírónak támadt most az az ötlete, hogy írőkhoz intézzen körkérdezt a mindennapok legaktuálisabb problémáiról. Lefevre elsőnek Stefan Zweigot, a világhírű zsidó írórt szólaltatta meg, akivel folytatott beszélgetéséről így számol be:

A krízisről beszélgettünk.

— Nem elég azt mondani, hogy válság — jegyezte meg Zweig — mert jelenleg az emberi ész teljes napfogyatkozásának asszisztálunk. Nem kell azonban arról beszélni, gondolkozni kell, mindig csak gondolkodni arról, hogy mit kellene tennünk, hogy a világban új bizalom verjen gyökereit és mit kell tennünk nekünk írőknek a magunk működési területén belül, hogy felépítsük a bizalom összeomlott épületét.

— Milyen alapokon és milyen eszközökkel véli újjáépíthetőnek a bizalmat?

— Először is ki kell irtani azokat a bátortalanító és végzetes jelszavakat, amelyek jelenleg forgalomban vannak és amelyekkel azt akarják kifejezni, hogy Európa helyzete sohasem volt annyira borzalmas, mint most. Nem szabad megengedni az ehhez hasonló túlzásokat. A háború kozmikus esemény volt, feltartóztatlan áradat, amelynek az egyén nem tudott ellentállni, míg

a gazdasági válság, bármilyen nagy is legyen, az emberi ész és a józan beállás fegyverével legyűrhető.

— De hogyan volna lehetséges az ész erre felhasználni?

— Ugy, hogy mindazokhoz fordulunk, akik gondolkoznak, alkotnak. Ki kell őket emelnünk közönyösségük és önzésük kereteiből.

felszólítást kellene intézni az összes országok erkölcsi és művészi tényezőire.

Bizonyos, hogy pénzemberek, gyárosok, politikusok és közigazdászok a szemünkre fogják vetni, hogy olyan dolgokkal törődünk, amelyekhez nincs közünk, de mi viszont azzal válaszolhatnánk, hogy mindaz, amit az utóbbi években megkísérelték, mindezeknek a törekvéseknek eredményei oly elenyészőek voltak, hogy ez felhatalmaz annak feltételezésére, hogy véleményünk nem lesz rosszabb, mint volt az övék. Sőt, lehetséges, hogy mi, akik nem veszünk részt az ügyek intézésében és mert nem engedjük magunkat elkápráztatni a részletektől, rendelkezni fogunk azzal a bátorsággal, hogy szélesebb medrű megoldásokat, főleg pedig hatásosabb megoldásokat ajánljunk mint azok, amelyeket hiába kerestek a technikusok és specialisták. És azután ne feledjük el, hogy

nagy előnyünk van a szakemberek felett: szabadok vagyunk.

A politikusok elsősorban az országáé, felelős pártjának és választóinak. A pénzember kötelességek bankjának érdekeit szem előtt tartani, a gyárosnak a maga iparágával kell törődnie. Mi szabadok vagyunk, nem tartozunk számadással senkinek, sem a választóknak, sem a részvényeseknek. Egyedül csak lelkiismeretünknek felelünk. Ezért gondolom, elérkezett az órája annak, hogy az intellektueller beszéljenek. Nem látom be, miért nem tehetnők. Ne feledjük el Paul Valéry nagyszerű mondását, hogy az európai gondolat mindig felette állt az európai politikának.

— Kik volnának azok az európai írók, akiknek az ön véleménye szerint beszélniük kellene. Kik azok, akiknek elég nagy a tekintélyük ahhoz, hogy az új bizalom építőmesterei legyenek?

— Valamennyihez kellene fordulni. Azt

hiszem, egyik sem olyan nagy, hogy a probléma végleges megoldását megtalálna, de egyik sem lesz oly kicsiny sem, hogy néhány szóval nem járulhatna hozzá a helyzet tisztázásához. Véleményem szerint ennek az európai erkölcsi pszichózis meggyógyítására minden nyelven író és gondolkodó intellektuellerhez, optimistához, pesszimistához, nacionalistához és internacionalistához kellene fordulni, vagyis

egész Európának kellene rajtunk keresztül beszélni.

— Híve annak, hogy az intellektueller nagy nemzetközi kongresszusra üljenek össze?

— Korántsem. A kongresszusok frázissokkal kezdődnek és bankettel végződnek. Semmi kézzelfogható eredményük nincs. Az író egyedül gondolataiban erős, amikor íróasztalánál ül.

— Akkor inkább írásbeli ankét?

— Azt hiszem ez volna a leghelyesebb módja az európai eszme mozgósításának. Elszegényítő volna, hogy ma, amikor

Ujabb forradalom készül a filmiparban

Filmreformáló konferenciát hívnak össze a hangos film válságának megoldása érdekében

Berlin, március 16. Filmkörökben újabb időben felmerült a terv, hogy a hangosfilm gyártása körül radikális változtatásokat eszközöljenek. Már két év előtt bukkant fel hasonló terv, amikor a hangosfilmhez fűzött reményeknek csak egy kis része vált valóra. A hangosfilm ellen főleg az a kifogás merült fel az évek során, hogy a drámában teljesen mögötte marad a rendezői előadások, a hangot nem lehetett tökéletesíteni és a legjobb hangosfilmekben is úgy beszélnek, mint egy régen lejátszott gramofonlemezről. Egyedül a zenés-

száz és százezer ember szenved, amikor a népek bizalma szétmorzsolódik, az írók és művészek, akiknek nemzetük lelkének, szívének és gondolatának kellene lenni, félénken elbujjanak íróasztaluk mögé, belekapaszkodjanak közönyösségükbe és kivonják magukat a közös erőfeszítésből.

— Nem gondolja, hogy elég, ha az írók és poéták erre vonatkozó gondolataikat műveikben kifejezik?

— Az idő ma nagyon hamar elszáll. A problémák egymás hegyén-hátán tolnak előtérbe. Amíg egy könyvet megírunk, ki nyomtatjuk és megjelentetjük, a probléma, amellyel a könyv szól, már más alakot vett fel.

A művészetnek sohasem szabad a valóság riportjának lenni. Az írónak meg kell előzni az eseményeket és sohasem szabad utánuk sánfikálnia.

Ha a művész nem tud előre látni, ha nincs benne egy szemernyi profétai ihlet, ha nem tud merészebb lenni álmaiban, mint a specialisták számításaikban, akkor ugysis minden hiábavaló.

— Az ön véleménye szerint melyek volnának azok a kérdések, amelyeket az intellektuellerhez intézni kellene?

— Csak egy kérdést kellene intézni. És az az:

mit tenne ön, ha Isten, vagy a ki számíthatatlan sors teljes hatalma adna önnek ahhoz, hogy újjászervezte földgömböt?

Szerintem ez elég volna. Elég volt a multbanézésből, a meddő kritikákból, a jajgatásokból. Elég volt folyton a válságot hangoztatni, a nyugat alkonyáról, a jövő háborújáról, a térhódító bolsevizmusról beszélni. Ezek a jelszavak hintik el a félelmet a lelkekre. Az íróknak végre tisztá helyzetet kell teremteni, tiszta, világos és megvalósítható eszmékkel egyengetni az utat az új Európa felé — fejezte be mondanivalóit a kiváló író.

Lengyelország végzetes csapást készül mérni Danzig szabadállamra

A lengyelek az 1921-es gazdasági megállapodásokat hatályon kívül akarják helyezni

Danzig, március 16. Németországban, ahol most a kedélyeket az elnökválasztás eredményei izgatják, egy másik szenzáció ütött be. Lengyelország ugyanis a neutrális Danzig ellen új rendszabályokat akar fogantatni és pedig olyan természetűeket, amelyek alkalmasok Danzig szabadállam teljes megfojtására.

Arról van szó, hogy a lengyel kormány Danzig népszövetségi biztosa új javaslatot terjesztett be, amelyben azt követeli, hogy az 1921-es megállapodásokat, amelyek Danzig és Lengyelország között a vámkontingensre vonatkozólag jöttek létre, helyezze hatályon kívül. Ez a kivánság Danzig némejei között annál nagyobb mebotránkozást keltett, mert a javaslat — elfogadása esetén — a független állam teljesen lengyel gazdasági törvények és lengyel hatósági végrehajtás alá kerülne. Ezzel eltűnne a szabadállam gazdasági önállóságának utolsó maradéka és éppen az ellenkezőjét érnék el annak, ami a versaillesi békeszerződés intenciója volt a független állammal szemben.

Lengyelország ezzel a javaslattal nem

is elégszik meg, hanem tegnap egy újabb javaslatot terjesztett be, amely szerint a danzigi vámtörvény szerzetét és kezelését teljesen Lengyelország számára követte. Ebben követeli azt is, hogy a danzigi vámtisztviselők, amennyiben őket a lengyelek átvennék, tegyenek hűségüket a lengyel államra. Ennek a kivánságnak a teljesítése Danzig gazdaságának teljes megsemmisítésére vezetne.

Danzig állam szenátusa izgatottan tárgyalta tegnap a lengyel követeléseket és megtesz minden lépést abban az irányban, hogy ezek a követelések ne érvényesüljenek. A tegnapi napon már memorandumot terjesztettek fel a Népszövetséghez.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy áraitam a mai viszonyokhoz mérten szállítottam. Szives pártfogást kér

Roth
cipész, Unió ucca 3. (Str. Memorandulul)

CSÜTÖRTÖK.
Szőnyeg
buto
elár
Még eddig
olcs
Szabo
divatnagya
A Bo
kont
A Dimin
Bucuresti-Bukar
Uj Kelet tudósítója
keresztül tárgya
Romulus-ügyet".
mári kormánypart
dést a képviselőh
foglalkozására né
parasztpártból k
közé, hogy egy é
mandátumra való
szegődjék. A poli
ból tehát nem épp
tanító, akinek e
többsen is kifogás
lációja tulajdonké
annak a kampányr
ti sajtó egy része
vántul és a Neam
stova két éve vez
ellen. Nem is a
miatt, hanem inkább
keresztül Maniu
kezdjék ki.
A Dimineata az
foglalja össze a
tos parlamenti vita
„Nem fogjuk figy
gyalázkodásait. Ah
Luput, hogy helye
a kamarában, alka
hogy állításait figy
igazságsügyi minisz
megállapítható, hog
következőkben fogl
1. Kijáras. Boila
szállítás érdekében
nyosodott, hogy Bo
bevért nem interv
2. Nyugdijaztatás
tatta, hogy Boila
nyugdijak megadá
tett el semilyen b
millió lej összegű
meg. Senkiesem fog
Boila helyzetében
ezer lejelet fogad
hogy erről az egész
rezen. De ha me
konkrét bizonyíték
3. Adóvallomás.
hogy Boila nem va
setét. Mi is csatlak
boilista kórushoz, h
az egyetlen románia
politikus, aki ezt a
4. Kolozsvári há
liót erő házat száz
feleségére. Boila az
csaknem teljes érté
ve. A fiskus ezt a s
ja el és Boilat több
büntette meg. Lehe
za van a fiskusnak.
ban nem látunk sen
5. Boila vagyona.
Boilának különbö
millió leje forgott
zólág Boila nem vol
bíronak felvilágosít
között arra, hogy n
nok ellenőrzésére é
hogy ő legyen az é
kus, akitől számadá
tékokból kiderül, h
bankártól közel 60
vett fel az aran
Ezek után senkieser
Boila Maniuval és

Legszebb tartós fényű kemény gallér az „UNIO“-nál készül

MÁRCIUS 17.

Szőnyeg, függöny, butorszövet nagy

elárusítás!

Még eddig nem létezett olcsó árak!

Szabó Jenő
divatnagyruházában CLUJ,

1 m. spárga futó-szőnyeg **38 lei**

1 m. spárga finom futó-szőnyeg **52 lei**

1 m. spárga futószőnyeg 90 cmtrs. **98 lei**

1 drb. ágyelő szőnyeg **168 lei**

1 drb. ebédlő szőnyeg 2x3 m. **1100 lei**

1 drb. ebédlő plüsch-szőnyeg **1890 lei**

1 drb. divanyterítő **450 lei**

1 drb. divany plüsch-terítő **930 lei**

1 ágy szövet garnitur **790 lei**

1 m. butor-szővet **145 lei**

1 m. butor gobelin szövet **248 lei**

1 drb. stor függöny **590 lei**

Ezek az árak csak a nagy

elárusítás

tartama alatt érvényesek

Szabó Jenő
divatnagyruházában CLUJ

A Boila-vita egyetlen eredménye: kontrollálni fogják a köztisztviselők vagyonát

A Dimineata érdekes cikkben vonja le a kamara Boila-vitájának konkluzióit

Bucuresti-Bukarest, március 16. (Az Uj Kelet tudósítójától). Két teljes ülésen keresztül tárgyalta a kamara a „Boila Romulus-ügyet”. Egy Florea nevű szatmári kormányparti képviselő hozta a kérdést a képviselőház elé. Ez a Florea foglalkozására nézve tanító, a nemzeti parasztpártból került dr. Lupu hívei közé, hogy egy évvel ezelőtt a biztos mandátumra való tekintettel Jorgához szegődjék. A politikai morál szempontjából tehát nem éppen cicerói figura ez a tanító, akinek erkölcsiségét Szatmáron többen is kifogásolják. Florea interpellációja tulajdonképpen visszhangja volt annak a kampánynak, amelyet a bukaresti sajtó egy része: az Universul, a Cu-
stava és a Neamul Românesc már ide-
vonta két éve vezetnek Boila professzor ellen. Nem is annyira az ő személye miatt, hanem inkább azért, hogy Boilán keresztül Maniu Gyula erkölcsiségét kezdjék ki.

Öt vádpont, öt cáfolat

A Dimineata az alábbi érdekes cikkben foglalja össze a Boila-üggyel kapcsolatos parlamenti vitát:

„Nem fogjuk figyelembe venni Florea gyalázkodásait. Ahogyan ő elárulta dr. Luput, hogy helyet biztosítson magának a kamarában, alkalmatlanná teszi arra, hogy állításait figyelembe vehessük. Az igazságügyi miniszter válasza alapján megállapítható, hogy a kérdés lényege a következőkben foglalható össze:

1. Kijárás. Boila állítólag egy dohány-
szállítás érdekében interveniált. Bebizonyosodott, hogy Boila semmilyen ajánlat-
tevőért nem interveniált.

2. Nyugdíjaztatások. A vizsgálat kimu-
tatta, hogy Boila nem volt szükkeblű a
nyugdíjak megadásában, de nem köve-
tett el semmilyen büntényt. Összesen 50
millió lej összegű nyugdíjat szavaztatott
meg. Senkisémet fogja hinni, hogy egy, a
Boila helyzetében levő ember ezer-két-
ezer lejelet fogadhatott el emberektől,
hogy arról az egész ország tudomást sze-
rezzen. De ha meg is tette, egyetlen
konkrét bizonyíték sincs ellene.

3. Adóvallomás. Az az impresszió, hogy
Boila nem vallotta be teljes kere-
sétét. Mi is csatlakozni fogunk az anti-
boilista kórushoz, ha megtudjuk, hogy ő
az egyetlen romániai politikus, vagy nem
politikus, aki ezt a vétséget elkövette.

4. Kolozsvári házeladás. A hárommil-
lió erő házat százezer lejért cédálta a
feleségére. Boila azt állítja, hogy a ház
csaknem teljes értékéig meg volt terhelve.
A fiskus ezt a szempontot nem fogad-
ja el és Boilát több mint egymillió lejre
büntette meg. Lehet, hogy formailag iga-
za van a fiskusnak. Felháborodásra azon-
ban nem látunk semmilyen okot.

5. Boila vagyona. Azt mondták, hogy
Boilának különböző bankoknál 90
millió leje forgott meg. Erre vonatkozó-
lag Boila nem volt hajlandó a vizsgáló-
bíróknak felvilágosításokat adni. Hivat-
kozott arra, hogy nincs törvény a vagy-
onok ellenőrzésére és sértésnek tekinti,
hogy ő legyen az egyetlen román politi-
kus, akitől számadást kérnek. A bizonyít-
ékokból kiderül, hogy Boila Borel bécsi
bankártól közel 60 millió lejes kölcsönt
vett fel az aranyosi aranybányákra.
Ezek után senkisémet gyaníthatják, hogy
Boila Maniuval és Mironescuval együtt

tízmilliókat lopott el az államtól, mint
ahogyan ezt a moralista Florea állította,
anélkül, hogy megkapta volna a magáét.
Egy ember, aki külföldről 60 millió lejes
kölcsönt kap, manipulálhat egy év alatt
90 milliót.

Jorga nem engedi Maniut
célzásokkal illetni

Lugosanu nyilatkozatot olvasott fel
Maniu nevében. A volt miniszterelnök
kijelentette, hogy összesen 26 millió állt
a miniszterelnökségen rendelkezésére s
bár szokás szerint nem kellett volna er-
ről számot adnia, minden egyes kiadott
bankiért nyugtát kért. Az iratokat haj-
landó a miniszterelnök rendelkezésére
bocsátani.

Jorga azt válaszolta, hogy pillanatig
sem vonta kétségbe Maniu becsületessé-
gét és kérte a kamarát, hogy hagyjanak
fel a rosszakaratu célzásokkal Nagy-
Románia egyik megalapítójával szemben.
Azt mondják, hogy Floreának még ez-
után sem sült ki a szeme a szegyéntől.

Hogyan jutott Boila külföldi
kölcsönhöz

Mirto és Voicu Nitescu elmondották
ezután, hogy a bécsi bank, amely Boila-
nak a kölcsönt folyósította, egy bécsi
egyetemi tanár-geológust küldött le, aki
az aranyosi bánya értékét 540 millióra
becsülte. Csak ezután történt meg a köl-
csön folyósítása. A képviselők nagyrésze
ezek után elismerte, hogy a Boila ellen

felhozott vádak alaptalanok. Nem akar-
juk azt mondani, hogy Boila Romulus
egy második Cato. Annyi azonban bizo-
nyos, hogy az ellene emelt vádak annyira
tulzottak, hogy nem csodálatos, ha
Erdélyben éppen az ellenkező hatást
váltották ki, mint aminőt a vádaskodók
követtek. Florea replikájában kijelentet-
te, hogy az ő kifogástalan moralitása
nem engedi meg, hogy figyelembe ve-
gyen bizonyos aktákat és becsleket.
Amikor azonban ezt mondta, már senki-
se volt a kamarában, aki meghallgassa.”
A parlamenti vita bezárása után Man-
lelkész Florea elé tett egy az ügyészség-
hez intézett bünvádi feljelentést Boila
professzor ellen, kérve, hogy írja alá.
Florea nem volt hajlandó a feljelentést
aláírni. A vita még sem végződött ered-
ménytelenül. Mirto, aki a nemzeti pa-
rasztpárt nevében ismételtelen leszógezte,
hogy teljes világhírességet akar az ügyre
deríteni, beterjesztette a politikusok és
köztisztviselők vagyonának ellenőrzésé-
ről szóló törvényjavaslatot, amelyhez az
összes politikai pártok hozzájárultak. A
javaslat feljogosítja az ügyészséget,
hogy bármelyik tisztviselő, parlament-
miniszter magánvagyonának eredetét ki-
kutassa.

Maniu a francia lapoknak adott nyilatkozatában melegen üdvözli Tardieu konföderációs tervét

Cluj-Kolozsvár, március 16. (Az Uj
Kelet tudósítójától). A ma érkező fran-
cia lapok Maniu Gyulától közölnék ér-
dekes nyilatkozatot, amelyet a volt mi-
niszterelnök a Délkeleti Távirati Iroda
munkatársának tett. Maniu Gyula nyi-
latkozatában a Tardieu-tervről beszélt
és a következőket mondotta:
— Nagy elégtétellel vettem tudomást
Tardieu tervéről, amely a dunai államok
gazdasági együttműködését célozza. Az a
meggyőződésem, hogy ez a terv a leg-
alkalmasabb a gazdasági krízis leküzdé-
sére és az egyetlen lehetőség, mely
Középeurópát jelenlegi helyzetéből meg-
válthatja.”

— Ettől is függetlenül — ez a terv,
megvalósítása esetén, újabb, szélesebb
berendezkedések felé nyitná meg az utat
a jövőben. Tardieu előrelátó kezdemé-
nyezése a román közvéleményben a leg-
mélyebb visszhangot váltotta ki, annál
is inkább logikus, mert a terv minden
politikai feltételt nélkül készült, ami a
határrevízió esetleges követelésének
minden lehetőségét kizárja.

Az interjú során Maniu Briand Aris-
tideről is beszélt:

— Mélyen megrázott az a csapás, ame-
lyet Franciaország és Franciaországon
keresztül az egész világ szenvedett el
Briand Aristide elhunytával. Az Európai
Egyesült Államok grandiózus terve mel-
lett Briand nem felejtkezett meg a du-
nai államok közötti egyetértés érdekében
való munkásságáról. amiről a mult év-
ben, Párizsban való tartózkodásom alkalmával, szerencsém volt beszélgetni vele.

Jorga nem engedélyezi a zsidók névrománosítását

A minisztereinökség hivatalos átiratban tesz különbséget zsidók és románok között, a regáti asszimilánsok nagy bánatára

Bucuresti-Bukarest, március 17. (Az
Uj Kelet tudósítójától.) A „Dimineata”
jelentése szerint a minisztereinökség az
utóbbi időben sorozatosan visszautasítja
a zsidók névrománosítási kérését. Csak a
keresztény kéréseknek tesznek eleget.
Többen elpanaszolták a lap szerkesztősé-
gének, hogy ez az eljárás nemcsak igaz-
ságtalan, de komoly károkat is okoz. A
törvény értelmében ugyanis a név-változ-
tatási kérését mielőtt azt aprotálnák, le
kell közölni legalább három bukaresti
napilapban. Az emberek azt hiszik, hogy
a név-változás megtörtént, amiből sok
kellemetlenség származik.

A Dimineata leközi a minisztereinök-
nek az igazságügyminisztériumhoz küldött
1161 számú átiratát, amely a következő-
ket mondja: „Visszaszámaztatjuk a zsi-
dók névváltoztatására vonatkozó naplót
és kérjük, hogy a jövőben csak olyan
kérvényeket juttassanak hozzánk, amelyek
románok névváltoztatási kéréseit tartal-

mazzák.” A Dimineata, amely a regáti
zsidók asszimilációs politikáját szolgálja,
természetesen tiltakozik a minisztereinök-
ség magatartása ellen. A lap csodálkoz-
ását fejezi ki afölött, hogy Jorga érája
alatt a minisztereinökség egy ilyen áti-
ratot bocsáthatott ki, hiszen Jorga több-
ször is kijelentette, hogy a zsidók nem
képeznek kisebbséget. Ha nem kisebbsé-
giek, ugy románok. Tehát nem lehet
zsidók és románok között különbséget
tenni, a kormánynak pedig támogatnia
kell minden olyan iniciatívát, amely elő-
segíti a zsidóknak a román tömegekbe
való beolvadását. Nyilvánvaló ellentmon-
dás ban abban, — írja a Dimineata, —
hogy a kormány egyrésztől nem ismeri
el kisebbségnek a zsidókat, másrésztől
pedig megakadályozza őket abban, hogy
románosítsák nevüket.

Igy a „Dimineata”, amellyel mi termé-
szetesen egyáltalán nem értünk egyet.

Ellenkezőleg, nagyon logikusnak találjuk
azt, hogy Jorga, aki a zsidókat zsidóknak
tartja, meg akarja akadályozni a zsidó
nevek elrománosítását. Ha pedig Jorga
csakugyan azt állítja, hogy a zsidók romá-
nok, ugy a helyzet valósággal tragikus, a
Dimineata asszimilánsai számára és ezt a
tragédiát mi tökéletesen megértjük. Mert
ez azt jelenti, hogy Jorga csak elvben
tekinti a zsidókat románoknak. A gyakor-
latban jobb szereti, ha a zsidókat
Schwartznak és Grünnek hívják, nem
pedig Cantacuzinoknak és Brancoveanu-
nak. Mert ily módon, adott esetben, kü-
lönbséget is lehet tenni egy Grün és egy
Cantacuzino között. Egy igazi és egy ál-
román között. Ez pedig az asszimilációs
teoria tragikus hazugságát leplezi le. Ha
pedig Jorga a zsidókat akkor is zsidóknak
tartja, ha történetesen romános neveket
vesznek fel, valóban semmi szükség sincs
a tradicionális név feladására.

szenved, amikor
orzsolódik, az írők
nemzetük lelkének
nak kellene lenni,
róasztaluk mögé,
szőnyösgükbe és
sős erőfeszítésből.
y elég, ha az írők
zózó gondolataikat

hamar elszáll. A
én-hátán tolnak
yvet megírunk, ki-
tetjük, a probléma,
már más alakot

asem szabad a
lenni. Az írők
az eseményeket
utánuk sán-

d előre látni, ha
nyí profétái ihlet,
o lenni álmaiban,
nitásaikban, akkor

szerint melyek
sek, amelyeket az
ni kellene:
t kellene intézni.

en, vagy a ki-
teljes hatalmat
gy ujjászervezze
öt?

na. Elég volt a
dó kritikákból, a
folyton a válsá-
rat alkonyáról, a
érhódító bolseviz-
jelszavak hintik
Az írőknek végre
eremteni, tiszta,
tható eszmékkel
aj Európa felé —
t a kiváló író.

a film.

film válság-

mutat a néma-

szövetsége ártit
nyárákhoz, arra
gy hívjanak össze
ormáló konferen-
gyenek írók, ren-
gyárosok. A kon-
fótt, hogy milyen
ni a beszélőfilm
on közeledő vál-
fani a tavasz fo-
ani Newyorkban.

készül

ra

at hatályon

regnap egy újabb
e, amely szerint
ervezetét és ke-
ország számára
elt azt is, hogy a
k, amennyiben
ék, tegyenek hü-
ra. Ennek a ki-
Danzig gazdasá-
sítésére vezethet
sa izgatottan tár-
követeléseket és
abban az irány-
lések ne érvénye-
pon már memo-
fel a Népszövet-

közönséget, hogy
okhoz mérten la-
fogást kér

Memorandumai)

készül

Dohányozni és mégis fehér fogak

PEBECO
FOGASZTAT

Amióta dohányzik, fogai nagy hajlandóságot mutatnak arra, hogy megsárguljanak. A dohányszag is kellemetlen. Kerülje ki mind a kettőt! Használja fogainak tisztításához az erősen aromás és hatásosan tisztító

PEBECO
fogasztat

Tíz óra óntubusokban Lei 20 és 32

Salamon Asch beszédét tartott Londonban az antiszemitizmus elleni harc módjáról

London, március 16. A napokban nagyszabású bankettet rendezett a Witechaple zsidósága a Londonban tartózkodó Schalom Asch tiszteletére. A világhírű zsidó író a banketten nagy beszédet tartott az antiszemitizmus ellen.

— Ugy a politikai cionizmus, mint a kommunizmus, az antiszemitizmus klasszikus válasza — mondotta többek között — hamisak. A hivatalos cionista doktrína abból a téziséből indul ki, hogy a zsidógyűlölet mindig létezni fog és azt egyedül a zsidóorszag felépítése képes megoldani. Általános emberi és belső ösztönök alapján meg kell mondanom, hogy ezt a választ nem tudom magamévá tenni. Az igazi cionizmus a zsidó nép akaratának spontán és természetes megnyilatkozása kell, hogy legyen. A cionizmusnak pozitív és konstruktív törekvéseknek kell lennie és nem a zsidógyűlölet antitézisének.

— Ami a kommunizmust illeti, amely abból indul ki, hogy a zsidógyűlölet a materiális feltételek szüleménye és amely csak egy szocialista világban fog megszűnni, — ennek megcáfolására elegendő, ha rámutatunk arra, hogy az utóbbi 12 évtizedben az oroszországi zsidóság helyzete ugyanolyan, mint a középkori királyok idejében, mely királyok távolartották a zsidóságot tömegeiktől a maguk anyagi érdekeinek szempontjából.

— Az antiszemitizmusnak a keresztény népekre való begyökerezése ugyancsak a középkor maradványa. Ha egyik, vagy másik zsidó becsapott egy keresztényt, akkor emiatt az egész zsidó népet ültették a vádoltak padjára. A zsidógyűlölet magva ott van eltemetve, hogy a keresztény népek képtelenek különbséget tenni a zsidó egyedek és a zsidó tömegek között. Meg kell értsük, hogy előbb a magunk házában kell rendet teremtenünk. Ha egy zsidó hibát követ el, úgy az összes zsidók meg kell rójják.

— Létezik azonban egy zsidó antiszemitizmus is, például Lengyelországban. A szövőipar mechanizálása nagy nyomort idézett elő a zsidó kézműiparosok tömegeire. Sok-sok zsidó kezében levő szövőgyár nem foglalkoztat zsidó munkásokat. Ez a különös jelenség főképpen a bank-élettel áll összefüggésben. A nagyiparos azzal tudja így hathatósan megfenyegetni a kormány által favorizált bankokat, hogyha nem adnak hitelt, úgy hétézer keresztény munkás veszi kenyerét. De nem használ ez a fenyegetés, ha abban hétézer zsidó munkásról van szó.

— Ezt a zsidó antiszemitizmust gyökerestől ki kell irtanunk. Ha nem lehet fizikai erővel, úgy a szellem erejével kell hogy eltávolítsuk magunktól ezeket az elemeket.

Raktárunkon lévő zsidó-árvu könyveket olcsón kiadjuk:

Max Nordau: dr. Kohn — 25 L
Felix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszmeáramlatok tükrében — 25 "
Solem Alejchem: Leégett nemesek — 10 "
Paneth Herman: Utazásom a Szentföldön — 5 "
Marton Ernő: Zsidó nemzet Erdélyben — 5 "

KÖZGAZDASÁG

Argetoianu kijelenti, hogy az állam nem tudja fizetni szállítóit

A kompenzációs törvényt támadták a kolozsvári iparkamara ma délutáni értekezletén

Cluj-Kolozsvár, március 16. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara disztermében ma délután három órakor értekezletet tartott az értekezlet elnöke, a kolozsvári iparkamara elnöke, a kolozsvári értekezlet elnöke, amelyek kereskedelmi ösztökölésében állanak Ausztriával és Magyarországgal. Az értekezletet Mircea mérnök, a kolozsvári kamara ipari osztályának szenátora hívta össze, azzal a céllal, hogy a devizazárattal és a kompenzációs törvény életbeléptetésével kapcsolatos új helyzetet megbeszélje. Az értekezlet rendkívül népes volt; különösképpen a faipar és az állatkivitel érdekeltiségek képviselői jelentek meg nagy számban.

Az értekezletet Mircea szenátor nyitotta meg. Mircea kifejtette, hogy a kompenzációs törvény különösképpen az erdélyi és bánáti gazdasági életet érinti. Éppen ezért szeretné hallani az arra hivatottak részéről, hogy milyen kihatással volt a piacra a törvény életbeléptetése. Mircea szenátor után elsőnek Kelemen Bernát, a Kalotaszegi igazgatója szólt fel. Kelemen rámutatott arra, hogy a fakereskedelmet súlyosan érinti a deviza zárlat. A törvény életbeléptetése óta stagnál a feaexport. Ez vonatkozik úgy a tűzfára, mint a fűrészárura. Az erdélyi exportörök alkalmazkodtak a pengő érték csökkenésére által előállt helyzethez, ez tehát nem volt akadály annak, hogy az üzleti kontaktus a szomszédos állammal továbbra is fenntartsák. A zárlat indokolt lett volna az elmúlt év őszén, amikor a pengő árfolyama csökkent és amikor az exportörök tényleges veszteségeket szenvedtek. Most azonban a zárlat csak károkat okozhat az exportöröknek. Konklúzióként Kelemen a törvény hatályon kívüli helyezését kérte.

Hasonló értelemben szólalt fel Sennen sieb Jenő is, aki a marosmenti fatermelők érdekeit képviselte. Pop Emil a tör-

vény bizonyos rendelkezéseinek enyhítését kívánta, amíg Andrea ezredes az állatexportörök szindikátusának elnöke ugyancsak a törvény hatályon kívüli helyezésére konkludált. Többek hozzászólása után az elnök Mircea szenátor összegezte az értekezlet eredményeit. Megállapította, hogy a Magyarországgal és Ausztriával szemben alkalmazott deviza zárlat effektív károkat okozott az erdélyi gazdasági életnek. Szükséges tehát, hogy a törvényt vagy helyezzék hatályon kívül, vagy pedig azon bizonyos módosításokat eszközöljenek. Mircea szenátor megígérte, hogy ilyen értelemben Argetoianu pénzügyminiszterrel interviál-ni fog.

Bucuresti-Bukarest, március 16. Az állam szállítóinak egy küldöttsége, amelyben Busila mérnök és Mircea szenátor vezetésével a legnagyobb ipari vállalatok vezetői résztvettek, tegnap megjelent Argetoianu pénzügyminiszternél. A küldöttség tagjai rámutattak a nagyipar rendkívül súlyos helyzetére, amelyet az általános gazdasági válságon kívül az a tény idézett elő, hogy az állam több milliárdal tartozik az iparvállalatoknak.

Argetoianu pénzügyminiszter kijelentette, nem tud mást mondani, minthogy az állam is nehéz helyzetben van. Reméli, hogy külföldi tárgyalásai eredményre fognak vezetni, de ha nem sikerülnek, úgy alkalmazni kívánja a számviteli törvény 164. szakaszát, amely jogot ad az államnak, hogy kétmilliárdig kötvényeket bocsáthasson ki adósságaira és ezzel forrja fizetni a szállítókat.

A küldöttség kérte a minisztert, találjon módot, hogy az állam készpénzt is fizessen, mert a kötvények a jelenlegi viszonyok között aligha lesznek forgathatók.

Argetoianu erre hangsúlyozta, hogy a költségvetési inkasszó egyelőre még any-

nyit sem hoz, hogy a tisztviselők és nyugdíjasok illetményeit fedezhetnék. Ebből tehát a szállítók nem várhatnak sokat. Őa maga részéről nem tehet semmiféle ígéretet, mert olyan idöket élünk, amikor a megoldások önként fognak kinálkozni.

A küldöttség meglehetősen pesszimistikusan távozott a pénzügyminisztertől.

EGYESÜLETI ÉLET

A kolozsvári Palesztina Hivatal közleményei. Tudomására hozom az érdeklődőknek, hogy a palesztinai kormányrendelete alapján a cluji kir. angol konzulátus 1932 március 23-ig ad vizumot. A Tel-Aviv-i mintavásárra utazóknak 1932 április 1-ig vizumoz. A Makabiad látogatói május elsejéig, a kiállítás látogatói május hó 15-ig maradhatnak Palesztinában. A fenti két csoportba tartozó turistákra néve az 50 fontos csek felmutatása nem kötelező, csak vizumoztatás előtt be kell mutatni oda és vissza (tour-retour) megváltott hajójegyeket s Palesztinában igazolniuk kell, hogy van miből fenntartsák magukat. Minden egyebekben az eddigi rendelkezések irányadók. Ertesitem Ewen Jakobot, aki chaiuc Nahalalban, Palesztinában, hogy feleségének edesanyját, Steinmetz Mante-t Szigetről (Str. N. Filipescu 54) a legközelebb induló Fabre Line hajóval fogom kiküldeni. E hajó vagy április utolsó napjaiban, vagy május első napjaiban fog indulni Konstancából Jariába. — Ertesitem Grundland Jakabot, aki chalu Palesztinában Hos Hakim Sulk el Arabi, Chaiában, hogy két gyermekének okmányai rendben vannak s ugyancsak a legközelebbi hajóval igyekszem őket kiküldeni. Kerem az Uj Kelet palesztinai olvasóit, hogy értesítsék ezerről e két derék chaluot.

Dr. Weisz Fülöp, a palesztinahivatal elnöke.

Tudományos előadás a Kautsky-körben. A Kautsky Szocialdemokrata Munkáskultúrkörben pénteken, március 18-án este 8 órakor Salamon László író „Az újbi kisérto Malthus-elmélet” címen tart előadást a Vasmunkás-otthonban, (Str. Wilson 7.) Beléptidij nincs, vendégeket szívesen lát a vezetőség.

A szamosujvári Zsidó Nőegylet és WIZO purim-estje. Folyó hó 12-én zajlott le a szamosujvári Zsidó Nőegylet és WIZO nagyszabású purim-estje. Az egyébként jól sikerült estélyt kinos incidens zavarta meg, amennyiben ismeretlen tettesek láncot dobtak a villanyvezetékre, amelynek következtében az egész városban hajnali négy óráig sötétség volt. Az előadást azonban így is megtartották viharlámpák és zseblámpák segítségével. A kitünö műsort Goldstein A. és Weisz Katinka kitünö zongoraszámja vezette be. Nasch Szófiika és Jakab Fanny nemzeti táncot lejtettek, majd Köves Illyke, Goldstein Margit, Weisz Rezsínke, Herskovits Benjamin és Waldmann Árpád a „Mai gyerekek” című bohózatot adták elő. Léb Mukli (Kolozsvár) sláger-dalokkal, Noszin Rózi (Kolozsvár) pedig szavallataival pompás sikert aratott. Rosenfeld Szidonia keleti táncát után „A rahapatalai maharadza” című vígjátékot adták elő, amelyben: Kun Mária, Köves Illy, Salamon Nusi, Zacharias László, Herskovits Benjamin, Öhlbaum Sándor, Steiner Andor, Ganz Jenő, Weisz Jenő, Lulay József, Waldmann Árpád és Hirsch Gerson nyújtottak jó alakításokat. A konferánzs szerepét Öhlbaum Sándor látta el ötletes humorral. A nagyszerű műsort reggelig tartó táncmulatság követte, amelynek során a táncverseny első díját: Barnáné—Roth-pár nyerte meg. Az estély rendezése körül Goldsteinné és dr. Vajda fejtettek ki nagy agilitást.

HIRDETÉS AZ ÜZLETI LELEK HIRDESSZEN 17 UJ KELETEN

Műkedvelőknek purimra!

Szabó Imre egyfelvonásos tréfa

Telitalálat

ára előadási jogdíjjal 300 lej.
Purimi ebéd ára előadási jogdíjjal 200 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztálya után.

A nő válasza

Bucuresti-Bukarest Uj Kelet tudósító kamara elé terjeszt — ha lehet hinné — mentéseinek — még szeszszóban megszavazta kimond, száma arányos kell meggyék lakosságá liberális kormány kelt annakidején súlyos igazságtalanság az erdélyi és bszal nősképpen gyakran vesebb képviselőt regáti megyék.

Külföld A liberálisok antitett voltak arra. párt Erdélyben és népszerűbb. Így a hogy a beszarabiai 646 választójára ő képviselő = 17.729 Covurlui megyében képviselő esk. (választó.) Szükség a módosítás alkállítását fel ezt a egyes megyék áltadendő képviselők s Ezzel kapcsolatos eldöntve az a kérd legyen összesen a Ma 387 képviselő feban, míg az ország jogosult választója hogy átlag 10 ezer viselőt. Sokan azon hogy a képviselőházdolgozna, ha a kérkentenék. Ha tehát képviselő mellett ő választóra esne egy

Az alábbiakban is választási törvény a na a képviselők szdélyben. A megyék mok a következőké első a jelenlegi képija. A második azt, h

Könyvszatszer

Ezért a raktáron levkiarus Nemetnyet Nathan Asch: Der 2nyörü väszonkötés Ludwig Lewiscohn: Strom (vászonkötés) Max Nordau: ErinnMendale Moicher Stmale Trumeldor: Tagebü Leopold Hichler: Mo und Sein Sohn Perez: Adam und E Jakob Klatzkin: Krischeidung köve Heinrich Margulies: Zionismus I. II. kö Kreppe: Judentum un von heute

Gustav Karpeles: Gesorientalischen Liter Roth: Hiob (gyönyörben) Buber: Die Jüdische I. II. köve Josef Kastein: Sabba Max Brod: Im Kampfdentum Otto Abeles: Die Gerdichte) köve Sippurim Prager Samdischer Legenden kö Sammlung preisgekrchen und Sagen, képpel Szállitjuk utánvétell, portóköstség előzetes (postabélyeg

Hillegom AURORA Hollandia

világhírű virághagymák

Rendeljék hagymáikat egyenesen a legjobb hollandiai telepről

Egy idő óta virághagyma rendeléseket kapunk szoba vagy kert részére az Önök országából.

Azon célból, hogy cégünket valójában bevezessük az Önök hazájába, azt hisszük, legjobb, ha felajánlunk Önöknek egyet a mi virágyökér- és hagymagyűjteményeinkből, melyek oly változatos, gazdag színűek és édes illatúak, amelyeket Önök még sohasem láttak.

Ebben a gyűjteményben 350 mindenféle hagyma és növény foglalatik és általunk, szakértők által, éppen az Önök éghajlatához mérten lett összeállítva.

Az „Aurora”-virágok örömet szereznek fiataloknak és öregeknek, gazdagoknak és szegényeknek. Az „Aurora” virághagymagyűjtemények szobáját vagy kertjét valódi paradicsomná változtatják.

Tekintetbe véve a számos rendelést, melyeket naponta kapunk, kérjük Önöket adják fel nekünk rendeléseiket minél előbb, tisztán följegyezve nevüket és címüket. Senki sem mulassza el, hogy megrendelje ezt a gyűjteményt még ma cégünkől, melynek címe:

Aurora Bulb Nurseries, Hillegom—Hollande—Europe (azaz Aurora hagymatermesztés)

A mi nagyszerű gyűjteményünk a következőkből áll:
100 nagyvirágú kardliliom (gladiolus) 5 különböző színben: lila, sárga, piros, rózsá, és lazacszín.
50 kisvirágú gladiolus 5 szép színben.
20 begonia (10 egyszerű és 10 dupla) vegyes színekben.
15 különböző változatu élő növény.
10 jácint (Hyacinthus Candicans), a virágok királynője.
50 anemona, népszerű szivárványszínű virág.
50 renankula „kis rózsák” mindenszínben.
30 oxalis depii, melynek neve „szerencsegyökér”.
15 különböző színű montbretia.
15 dahlia „Aurora's Roem”.
350 hagyma és gyökér 70 frankért, kettős gyűjtemény (700) 130 francia frankért.

Gyors kiszolgálás. Költségnélküli küldés. Minden rendeléshez mellékelünk egy egészségi bizonyítványt a phytopathológiai intézettől. Minden fajtát külön csomagolunk a valódisági címkével. Képes tájékoztató angol, francia, vagy német nyelven díjmentesen a rendelésekhez. Azon rendelésekhez, melyeket a pénzzel együtt kapunk, gratis adunk 6 világhírű „Aurora” tigrislihom ujdonságot. Ha nem lesz megemlítve, milyen módon effektuáljuk a rendelést, utánvétell küldjük még külön 5 fr. költséggel.

A nőknek is megadja az általános választójogot az új választási reform

Valószínű, hogy háromszáznegyvenötre fogják redukálni a képviselők számát

Bucuresti-Bukarest, március 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Mirto által a kamara elé terjesztett választójogi reform — ha lehet hinni a bukaresti lapok jelentéseinek — még a jelenlegi parlamenti szesszióban megszavazásra kerül. Ebben az esetben nemcsak a választási rendszer változik meg, de előreláthatólag a mandátumok megyénként való elosztása is. A jelenleg érvényben levő törvény második szakasza kimondja, hogy a képviselők száma arányos kell hogy legyen az egyes megyék lakosságával. Ezzel szemben a liberális kormány olyan táblázatot mellékel annakidején a törvényhez, amely súlyos igazságtalanságokat tartalmazott. Az erdélyi és beszarábiai megyéknél különösen gyakran fordul elő, hogy kevesebb képviselőt választanak, mint a regáti megyék.

Különös elbánás a regátnak

A liberálisok annakidején különös tekintettel voltak arra, hogy a nemzeti paraszt párt Erdélyben és Beszarábiában a legnépszerűbb. Így állott elő az a helyzet, hogy a beszarábiai Hotin megye 88 ezer 646 választójára öt képviselő esik, (egy képviselő = 17.729 választó), míg a regáti Covurlui megyében 39.468 választóra 7 képviselő esik, (egy képviselő = 5639 választó.) Szükség van tehát arra, hogy a módosítás alkalmával igazságosan állítsák fel azt a táblázatot, amely az egyes megyék által a parlamentbe küldendő képviselők számát megállapítja.

Ezzel kapcsolatosan egyelőre még nincs eldöntve az a kérdés, hány képviselője legyen összesen a román parlamentnek. Ma 387 képviselő foglal helyet a kamarában, míg az országnak 4 millió 38 ezer jogosult választója van. Ez azt jelenti, hogy átlag 10 ezer ember választ egy képviselőt. Sokan azon a véleményen vannak, hogy a képviselőház jobban és olcsóbban dolgozna, ha a képviselők számát csökkentenék. Ha tehát a kamara 330-340 képviselő mellett döntene, úgy 12 ezer választóra esne egy képviselő.

Az új beosztás

Az alábbiakban ismertetjük, hogy az új választási törvény alapján hogyan alakulna a képviselők számának helyzete Erdélyben. A megyék neve mellé írott számok a következőképpen értendők: Az első a jelenlegi képviselői számot mutatja. A második azt, hány képviselője volna.

Könyvosztályunkat átszervezzük	
Ezért a raktáron levő könyveket olcsón kiárusítjuk:	
Német nyelvű könyvek:	
Nathan Asch: Der 22. August (Győztes nyörű vászonnötésben)	150 lej
Ludwig Lewisohn: Gegen den Strom (vaszonnötésben)	180 „
Max Nordau: Erinnerungen	180 „
Mendele Moicher Sfurim: Schloimale	180 „
Trumeldor: Tagebücher	150 „
Leopold Hichler: Moses Mautner und Sein Sohn	90 „
Perez: Adam und Eva novellék	80 „
Jakob Klatzkin: Krisis und Entschcheidung köve	60 „
Heinrich Margulies: Kritik des Zionismus I. II. kötet	40 „
Kreppel: Judentum und Judentum von heute	300 „
Gustav Karpeles: Geschichte der orientalischen Literatur	60 „
Roth: Hiob (gyönyörű vászonnötésben)	180 „
Buber: Die Jüdische Bewegung I. II. köve	150 „
Josef Kastein: Sabbatai Zewi	150 „
Max Brod: Im Kampf um das Judentum	30 „
Otto Abeles: Die Genesung (Gedichte) köve	30 „
Sippurim Prager Sammlung: Jüdischer Legenden köve	120 „
Sammlung preisgekrönter Märchen und Sagen, köve, 18 köpvel	120 „
Szállítjuk utánvétellel, vagy az összeg és portóköltsége előzetes beküldése mellett (postabélyegben is.)	

a megyének, ha a kamara úgy döntene, hogy tizenkétezer választóra esik egy képviselő, a harmadik szám pedig azt, hogy mennyi volna az illető megyékben a képviselők száma, ha tizezer választóra esik egy képviselő.

Alsófehér megye 5-4-5, Arad 9-10-12, Bihar 9-10-13, Brassó 3-4-4, Csik 3-3-4, Kolozs 6-6-8, Fogaras 3-2-3, Hunyad 9-7-9, Maramaros 4-3-4, Besztercenaszód 3-3-4, Udvarhely 4-3-3, Szilágy 6-7-8, Szatmár 6-6-8, Szamos 5-5-6, Nagyiküllő 4-3-4, Kiskiküllő 4-3-4, Szörény 6-5-6, Székely 5-5-5, Temesvártól 10-11-14, Háromszék 3-3-4, Torda 4-4-4, Maros 6-6-7.

A szenátorok száma nem változna. Vagyis amennyiben a jelenlegi beosztást megtartanák, úgy 113 szenátort választanának az általános választáson és 71 szenátort a községi és megyei tanácsok.

A választói törvény módosításával kapcsolatosan felmerült a nők általános választójogának problémája. A bukaresti feminista szervezetek intervenáltak ebben a kérdésben Jorga miniszterelnök-nél, aki kijelentette, hogy ő neki semmi kifogása sincs az ellen, hogy a nőknek a választójogot megadják. A nemzeti parasztpárt programjába vette a választójogot a nőkre való kiterjesztését és ezt részlegesen keresztül is vitte a közigazgatási reformnál, amikor is a községi és megyei tanácsosokat illetően megadta a választójogot a nőknek. Miután a liberálisok sem nyilatkoztak a női választójog ellen, nincs kizárva, hogy ez a reform meg is fog valósulni. Az alkotmány azt írja elő, hogy a női választójogot csakis kétharmad többséggel szavazhatja meg a

Dr. KULCSÁR ISTVÁN:
Bevezetés az individual pszichológiába
 Tartalmi kivonata: Az ember lélekismerete. — Az egyén, mint célirányított egység. — A szervek fogyatékosága. — A „fiziológiai fogyatékoság”. — A fogyatékoság létrejöttének tényezői. — A fogyatékoság-érzés kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — Elzúllás és bűnözés. — Szexualitás problémája. — A kultura. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önértékelés. — Függelék: Az individualpszichológia története.
 Ára 98 Lei. — Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

parlament. A liberálisok és a nemzeti parasztpárt hozzájárulásával ezt a kétharmad többséget nem lesz nehéz megteremtteni.

A király Gogát ismerte el a néppárt igazi elnökéül

Gogának nem konvenial az új választójogi reform

Bucuresti-Bukarest, március 16. (Az Uj Kelet tud.) Goga Octavian meleghangu táviratban biztosította az uralkodót a néppárt elnökévé való megválasztása után loyaltásáról és trónhűségéről. A király személyesen választott Gogának és ugyancsak meleghangu táviratban gratulált neki a néppárt elnökévé való megválasztásához.

különösképpen kommentálják. Egyesek szerint az uralkodó ezzel mintegy szankcionálta Gogának a néppárt elnökévé való megválasztását. Mások hivatkoznak arra, hogy a liberálisok két tészakadásánál az uralkodó Bratianu Gheorghet is úgy üdvözölte.

alkalmával hirszerint a választói reform ellen foglalt állást, amelyet nem tart a jelen pillanatban opportunusnak. A Lupta ehhez hozzáfűzi, hogy Goga számít arra, hogy hatalomra jut és attól tart, hogy egy becstelen választójog esetén az általa levezetett választásokon is kisebbségben maradna. Ezért szeretné a prémiumos rendszert fentartani.

Nemzetközi konzorcium veszi kezébe a Kreuger-koncern irányítását

Svédországon kívül Svájcot érinti legérzékenyebben a Kreuger-koncern megrendülése. Európa vezető körei mindent megtesznek a Kreuger-koncern összeomlásának megakadályozására

London, március 16. Angol lapok a Kreuger-papírok három napos értékzuhanása folytán támadt árfolyamvesztéseket 15 millió fontra becsülik.

a koncern megrendülését a nemzetközi emissziós üzlet teljes csődjében kell keresni. Az öngyilkos Kreuger saját tárcájában őrizte azokat az adósleveleket és kincstári kötelezvényeket, amelyeket az államokban nyújtott kölcsönökről kapott. Most pedig nem tudott új kölcsönkibocsátásokat plasszirozni a birtokában levő kincstári kötelezvényekre és adóslevelekre.

A newyorki tőzsdén Kreuger-papírokban alacsony árfolyamok mellett a napi forgalom 600 ezer darab volt.

A Daily Herald szerint Svájcot érinti Svédországon kívül a legérzékenyebben a Kreuger-koncern megrendülése, mert az öngyilkossá lett trösztvezér a legtöbb svájci nagyvállalatnál érdekelt volt.

A Times a Kreuger-vállalatok megrendülésével kapcsolatban a következőket írja: „A szerencsétlen és kínos ügy talán meg fogja győzni a világot arról, mennyire ingadozik a pénz- és hitelrendszer. A lap hangoztatja, hogy a válság oka azokban a politikai és gazdasági viszonyokban keresendő, amelyek a világháború befejezése óta a gazdasági életet aláásták.”

A bandavezér érintkezett igyekszik találni a Lindbergh-fiu elrablójával, akik információi szerint Detroit közelében rejtegetik a gyereket.

A Daily Telegraf szerint Európa vezető gazdasági köreiből el vannak szánva rá, hogy a lehetőség határain belül mindent megtesznek a Kreuger-koncern összeomlásának megakadályozására, ami a vezető piacokat beláthatatlan következzel járó megrázkódtatásnak tenné ki.

Ujabb newyorki jelentés szerint Spi

Valószínűnek tartják, hogy nemzetközi konzorcium fogja kézbe venni a Kreuger-koncern irányítását. Konkrét jelentések nincsenek ugyan ilyen mentőakció megindításáról, de a feltevés annál inkább helytálló lehet, mert a koncern érdekeltiségei az egész világon szerteágaznak. Pénzügyi körökben megállapítják, hogy

Rádiosok! Rádiosok!

Technicumnál Reg. Ferdinand 33. mélyen leszállított árak mellett vehet:

Hálózati készülék: Lumafon 4+1 lámpás	7000
Hálózati készülék: Lumafon 3+1 lámpás	6000
Hálózati készülék: Ingelen 3+1 lámpás	6000
Minerwafon beépített hangszóróval 3+1 lámpás	6500
Kapsch beépített hangszóróval 3+1 lámpás	6500
Eumig beépített dinamikus hangszóróval	14000
Telepes készülék: 3+1 lámpás	1500
Telepes készülék: 4+1 lámpás	2500

A hitközségek és a Palesztina munka

Sokat beszéltek és sokat irtak az utóbbi időben az erdélyi ortodoxia problémáiról. Figyelemmel kísértem az Uj Kelet hasábjain és más helyeken kifejtett álláspontokat és elgondolásokat. De seholsem hallottam bátor cionista hangot. Pedig cionista vezetőink nagy és tekintélyes része foglal helyet az ortodox hitközségek képviselőtestületében, de a hitközségi és az azzal kapcsolatos problémák tárgyalásánál még sem jutnak kellő kihangsúlyozásra a cionista szempontok.

Rendkívül sajnálatos és szomorú jelenség, hogy a vezetők mesterségesen egy egészen szűk körre korlátozzák a hitközségek tevékenységét. A nagy zsidó tömegek égető problémáit, amelyeknek első helyet kellene elfoglalniuk hitközségi életünkben, — teljesen mellőzik és kizárják. Kötelességünk felmenni szavunkat ezen tarthatatlan állapotok ellen, amelyek súlyosan rányomják bélyegüket hitközségi életünkre. Korunk zsidóságának legégetőbb kérdése, az ifjuság problémája, mely iránt teljes közömbösséggel és nemtörődomséggel viseltetnek a hitközségi vezetők, ugyanakkor, amikor ifjuságunk — a mi jövőnk záloga — meredek lejtőn áll és egyre ijesztebb arányokban szakad le a zsidóság talajáról. Hiábavaló volt minden eddigi tiltakozásunk és intó szavunk: hitközségeink a legcsekélyebb érdeklődést sem mutatták az ifjuság problémájának irányában.

Végzetesen hibás az a felfogás, hogy az ifjuság a jesivákban van elhelyezkedve és ezzel az ifjuság kérdése megoldottnak tekinthető. Hiszen a jesivákban, ifjuságunknak csak egészen elenyésző részét találjuk. Ezzel szemben az igazság az — és ezt nyíltan le kell szögeznünk —, a zsidó ifjuság hatalmas többsége szabadjára van engedve és ki van téve az idők romboló és pusztító áramlatainak.

Mivel erősítik és támogatják a hitközségek ifjuságunkat, amelynek lábait alatt inog a talaj? Mótó adtak-e ifjuságunknak, hogy kellőképpen kiélhesse magát zsidóságában? Milyen szellemi fegyvert adtak a kezébe, hogy védekezhesen a kívülről jövő zsidótlán és a zsidóság létét aláásó eszmék ellen? Hol vannak a mi zsidó iskoláink, zsidó kulturházaink, zsidóságunk és zsidó kulturánk védővárai?

Fájdalommal kell megállapítanunk, hogy hitközségeink történetében soha nem volt olyan egykedvű érdektelenség az ifjuság kérdéseiről, mint ma, amikor a legnagyobb szükség volna a hitközségek aktív érdeklődésére.

Bárhogy is vélekednek egyesek és bármennyire is igyekeznek letagadni ezt, ma már nyilvánvaló tény, hogy a *nemzeti érzés és a cion gondolat felébresztése az ifjuságban, nagy lépés volt előre a zsidó front kiépítése és megerősítése felé.* A zsidó ifjuságunk nagy zömét mentettük meg a zsidóság számára a cion gondolat propagálásával. És itt nem fogadjuk el azt a ki fogást, hogy ortodox részről azért vonják ki magukat sokan az errec-jiszraeli munkából, mert szerintük ott nincs vallásos zsidó élet, hiszen számtalan alkalom és lehetőség adatott a vallásos zsidóságnak a zsidó országépítő munkába való bekapcsolódására.

Segítették-e a hitközségek Kfar-Geont, az erdélyi vallásos zsidók kolóniáját? Foglalkoztak-e valaha az oly égetően szükséges máramarosi kolónia kérdésével, a nyomorgó máramarosi zsidók palesztinai letelepítésével?

A mai időkben nem zárkozhatnak el a hitközségek a palesztinai országépítő alapok elől és nem zárhatják el intézményeiket a zsidó renesszansz eszméje elől. Ifjuságunk nem törődhetik bele a mai állapotokba és éppen ezért felhívással fordulok Erdélyi zsidó ifjuságához: harcolja ki a maga jogait a hitközségek életében! Ki kell harcolnunk és meg kell követelnünk, hogy az errec-jiszraeli munka hitközségeink minens problémája és feladata legyen.

A legfájdalmasabban érint bennünket azonban az a körülmény, hogy volt cionista és mizrachista elvtársaink, akik a hitközségekben vezetőszerephez jutottak, megfélemlítettek cionista és mizrachista feladataikról, a zsidó népi problémáknak a hitközségek keretein

való megoldásáról.

Soraimmal a zsidóság lelkiismeretét szeretném felébreszteni. A küzdelem azonban még előttünk áll.

Juszt Móse,
az erdélyi Mizrahi-ifjusági szervezetek elnöke.

GINHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Csütörtökön este: Sztambul rózsája. Csütörtökön este a Magyar Színházban egyike a leghíresebb nagyoperetteknek, a Sztambul rózsája kerül színre az aradi operettegyüttes vendégjátékával és Csermák Lajos fellépésével. Csermák Lajos számtalanszor aratott óriási sikert Aradon nagyszerű hangjával.

Pénteken este az aradiak a Frasquitát játsszák.

Szombaton este Mosoly országa! Szombaton este a Mosoly országa kerül színre, Lehárnak ez a öröksépségű operetteje, amely annak idején Kolozsváron tomboló sikert aratott az aradi társulat vendégjátékában. Most megint alkalma lesz a kolozsvári közönségnek az aradi együttesnek ezt a világvárosi teljesítményét végigélni. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

A Havas balladáit. Nagy album-alakban, a leggyönyörűbb nyomdai kiállításban, finom, súlyos famentes papírra nyomva, művészi illusztrációkkal jelentek meg Kádár Imre román népballada fordításai az Erdélyi Helikon folyóirat kiadásában. A legnagyobb román költőnek, a népek felejthetetlenül szép balladáit, románcit és dalait foglalja magában ez a könyv pompás magyar fordításban, az eredetihez teljes hűséggel ragaszkodó átültetésben. A nép életének örök folyása, megragadó motívumai tárulnak elénk ezekben a gyönyörű balladákban, a néprajz utánozhatatlanul finom képeiben, a művészet naiv, kedves, tiszta virágaiban. A műköltők mai raffinált kísérletezései, komplikált lelki élményei közül úgy hajol a mai ember ezek fölé a versek fölé, mint az érintetlen tiszta vízi források fölé. A szép, minden tekintetben elsőrangú kiállítású könyvet Demian Tassy harminc illusztrációja és fejléce díszíti. A könyv ára 120 lej. Kapható és megrendelhető minden könyvkereskedésben és az Erdélyi Helikon kiadóhivatalában (Cluj-Kolozsvár, P. Mihail Viteazul 40., II.)

— **Április 2-án lesz a Mihályffy-Klebovits növendékeinek hangversenye.** A ma, csütörtök estére hirdett Mihályffy Irén és L. Klebovits Emilia növendékeinek előadása, a járványos betegség miatt, április 2-án, szombaton este 8 órai kezdettel lesz megtartva a kat. gimnázium dísztermében.

A Magyar Színház heti műsora

Csütörtök este 9-kor: Sztambul rózsája. Operettepreiz új betanulással, új szereposztással. Csermák Lajos vendégjátékával. Premierbilet 25. sz. Sorozatszám: 167.)

Pénteken este 9-kor: Frasquita. (Operettepreiz az aradi operettegyüttesel. Karácsonyi Ilivel, László Andorral. Bilet 25. sz. B. Sorozatszám: 168.)

Szombaton d. u. 3-kor: Friderika. (Lehár-operett Goethe életéből. Űnnei ifjusági előadás a Goethe-centennárium alkalmából. Csermák Lajos vendégjátékával. Nagyon olcsó mozihelyárakkal. Bevezető előadást tart: Reichel Arthur. Sorozatszám: 169.)

Szombaton este 9-kor: Mosoly országa. (Karácsonyi Ilivel, Major Katóval, László Andorral, Fehő Ervinrel. Biletletűnetben. Sorozatszám: 170.)

Vasárnap d. e. 11-kor: Potyautas. (Operettújdonlás a mozinál is olcsóbb, egységes helyárakkal. Páholy 5 személyre: 80 lej, minden földszinti ülőhelyre: 20 lej, az összes erkélyülés: 10 lej. Az aradi operettegyüttesel. Major Kató, László Andor, Fehő Ervin fellépése. Sorozatszám: 171.)

Vasárnap d. u. 6-kor: Mosoly országa. (Sorozatszám: 172.)

Vasárnap este 9-kor: Huszárfogas. (Operettepreiz nagyon olcsó mozi-helyárakkal. Karácsonyi Ilivel, Major Katóval, László Andorral, Fehő Ervinrel. Sorozatszám: 173.)

A cluji Román Opera műsora

Péntek, március hó 18: Szünet. Vasárnap, március hó 20: (este) Tannhauser (N. Apostolescu vendég-szereplésével).

Hétfő, március hó 21: Szimfónikus hangverseny, (vezényel G. Simonis).

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtökön 3, 5, 7, 9 órákor:

Pénteken 3, 5, 7, 9 órákor:

Szombaton 3, 5, 7, 9 órákor:

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor:

Amikor sztrájkol a... gólya. Első-rangu német párbeszédű szalónvígjáték, főszerepekben: Baby Morlay, Fritz Schultz, Siegfried Arno és Hans Junkermann. Műsoron kívül hangos hirdadó.

CORSO-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor: Utoljára! Világ szenzációja: Ben Hur. Végtelen hadseregek élethalál harcra. 150.000 szereplő egy filmben, melynek előállítása 2 évig tartott. Főszerepekben: Ramon Novarro.

Következő műsorunk! Premier Erdély részére! Lya Mara az egyetlen hangos filmjében: Az aranyhajú Erika. Főszerepekben: Verebes Ernő, Gretl Theimer, Ra Roberts, Walter Janssen.

Szinkör-Mozgó műsora

3 óras előadások, 2 nagy film, 22 felvonásban

RIO GRANDE ROMANCA
Mary Duncan, Warner Baxter.

SEGÍTSÉG! MILLIOMOS LESZEK
Verebes Ernő, L. Albertini

Csütörtöktől a Szinkör-mozgó 3 óras mozgófénykép-előadásokat tart, amikor is két nagy attrakciót hoz vetítésre.

Csütörtöktől 3 és 6 órai kezdettel bemutatásra kerül: I. Rio Grande románca, nagy, hangos, zenés, énekes attrakció 12 felvonásban, a főszerepekben: Mary Duncan, Antonio Moreno és Warner Baxter. II. Segítség! Milliomos leszek. Érdekesítő, izgalmas, amellel kagatatóan humoros cselekményű kalandos történet 10 felvonásban, a főszerepekben: Verebes Ernő, Elza Temary és Luciano Albertini. Helyárak: Földszinti ülőhely 20 lej, erkélyülés 10 lej.

Csütörtökön, pénteken és szombaton d. u. 3, 5 és 7 órákor: Nagy kettős műsor: I. Rio Grande románca. Hangos, zenés, énekes történet 12 felvonásban, a főszerepekben: Mary Duncan, Antonio Moreno és Warner Bayer. II. Hajza a milliók után. Ludvig Wohl „Lord Spleen“ regénye filmen 8 felvonásban, a főszerepekben: Verebes Ernő, Gretl Berndt és Luciano Albertini. Helyárak: 10 és 20 lej.

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné 10 és 20 lej. Helyárak.

Vasárnap d. u. 3 órákor csak egy előadás. Nagy kettős műsor: I. Rio Grande románca. II. Segítség! Milliomos leszek. Helyárak 20 és 10 lej.

ASTRA MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök, péntek, szombat: Nóti Károly legaktuálisabb bohózat, Milliomos pénz nélkül. A három legnagyobb komikussal: Hans Rühmann, Hans Moser, Hans Junkermannal. Két órai frenetikus kacagás.

Csütörtökön, pénteken és szombaton d. u. 3, 5, 7, 9 órákor: Nagy kettős műsor: I. Rio Grande románca. Hangos, zenés, énekes történet 12 felvonásban, a főszerepekben: Mary Duncan, Antonio Moreno és Warner Bayer. II. Hajza a milliók után. Ludvig Wohl „Lord Spleen“ regénye filmen 8 felvonásban, a főszerepekben: Verebes Ernő, Gretl Berndt és Luciano Albertini. Helyárak: 10 és 20 lej.

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné 10 és 20 lej. Helyárak.

Vasárnap d. u. 3 órákor csak egy előadás. Nagy kettős műsor: I. Rio Grande románca. II. Segítség! Milliomos leszek. Helyárak 20 és 10 lej.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtökön 3, 5, 7, 9 órákor: Pénteken 3, 5, 7, 9 órákor: Szombaton 3, 5, 7, 9 órákor: Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor:

Grand Hotel. Szenzációs kiállítás, elegáns szalónvígjáték, főszerepekben: Maria Eggerth, Ullrich Bettac.

RÁDIÓ MŰBÖR

Csütörtök, március 17.

Bukarest. 20: Énekszóló. 20.20: Szimf. hangv. Enacovic és Chopin művei. — 21.15: Beethoven VII. szimf.

Budapest. 9.15: Koncert. 12.05: Cigányzene. 19: Előadás. 19.45: Koncert. 20.30: Vigjáték. Utána cigányzene. 23: Németnyelvű előadás.

Bécs. 18.25: Wagner: Siegfried című operája.

Berlin. 18.10: Beethoven kórus. 19.15: Táncczene. 21.30: Meyerbeer: Hugonoták c. operája. 23: Szimfónikus zenekar.

München. 17.25: Szórakoztató zene. 20: Katonazene.

Lipce. 19.30: Beethoven: IX. szimf. Hamburg. 17.25: Operettóra. 21.10: Goethe balladák. 22.30: Táncczene.

Königsberg. 16.40: Szórakoztató zene. Stuttgart. 21.45: Kamarazene.

Frankfurt. 22.35: Koncert. Köln. 20: Musszorgszkij dalok.

Varsó. 17.35: Szólisták hangv. Poznan. 21.45: Szólista hangv. 28: Táncczene.

Milánó. 21: Opera. Róma. 20.45: Szimf. hangv.

Prága. 21.45: Koncert. Pozsony. 18.05: Szlovák zene.

Kassa. 17: Cseh nyitányok. Leningrád. 16.30: Koncert.

Svájc Adók. 16: Operazene. Párizs. 21.45: Romantikus est.

Toulouse. 22.30: Zenekari hangv. London. 23: Ének. 23.35: Táncczene.

Stockholm. 20.30: Európai koncert.

Péntek, március 18.

Bukarest. 13: Gramofon. 18.10: Zenekari hangv. 19.30: Bizet: Carmen c. operája. Utána hírek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Contracte speciale, pacte successorale, stb. bármilyen jogszigorú részére szükség jegyzet rendkívül olcsó árban beszerezhető kiadóhivatalunk útján. Érdeklődések „Jegyzet” jellegre küldendők.

Kiadó május 1-re elsőemeleti erkélyes 3 szobás, mellékhelyiségekkel ellátott, modern, komfortos, napos lakás. Esetleg felsőbb is beköltözhető. Ugyanott 1 szoba konyhás, előszobás lakás, mellékhelyiségekkel kiadó. Kis ucca 1. Házfelügyelő.

Házeladás. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugăreilor (Kisszamos u.) 6. szám alatti ház előnyös feltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hivatalhoz Rt. Igazgatóságához, P. Unirii 20.

Kelengyék készítése, gobelinvarrás, gép- és kézihimzés, montirozás, előnyomatás, csipkebevarrás, filéfüggönyök, terítők olcsón és szépen Fisch Böske kézimunkaszalónjában Cluj, Malom u. 16.

Jó keresetet nyújt agilis eladónak helyben és Erdélyben Lepage könyvkereskedés Kolozsvár.

Kiadó április 1-re egy szoba konyha, elő- és fűrdőszoba. Május 1-re kétszer három szoba konyhás komfortos lakás, mellékhelyiségekkel. Minerva Biztosító, Regele Ferdinand 37.

Modern, komfortos, három és négy-szobás lakás és egy nagyon szép ötszobás terasszal, napos oldalon május 1-re kiadó. Str. Gen. Berthelot (volt Eötvös ucca) 10.

Kereskedőség vas- és fűszeres állást keres. Megkereséseket „Géza” jellegre Szamos Hirlapirodába Szatmárra kér.

Kiadó egy kétszobás, fűrdőszobás modern lakás azonnalra. Érdeklődni Strada Paris 36.

Műhelynek alkalmas nagyobb helyiséget keresünk belvárosban irodahelyiségeknek alkalmas 3-4-5 szobával együtt. Címeket kérjük a kiadóba.

Keresek május 1-re 3. esetleg 2 szobás modern lakást, lehetőleg kerttel. Címeket: „Erika” cípdűltbe.

HIREK

— **Felhősödő időjárás** pestről jelentik: A mete időjárásprognóza szerint mellett élénk légáramlás gyengülő éjjeli fagygal.

— **Fuzió tárgyalások** zási vállalat között. Be A Hapag és a Norddeuts zási vállalatok között f vannak folyamatban. B szerzett értesülések szeri batig létrejön.

— **A szovjet egy csom kedelmi képviselőlet li** jelentik: Rigán át é szerint a szovjet közel okokból likvidálja hamb Königsbergi kereskedelm leépíti a külországokban dasági kémkedést is.

— **Angliában tartanak Habsburg-főhercegek. Pá A „Chicago Tribune” Habsburg-család valam április 10-én Mensdorff London közelében fog t**

tilég ezt a tanácskozást elejére tervezték. Habsb betegedése következtébe halasztották. Párizsban jettek el, hogy Zita ex tanácskozáson újból fel Habsburg-vagyon, mive felosztását igazságtalan választották Angliát a helyéül, mivel ott sem rály, sem az angol aris nincsenek rokonságban és ezért a Habsburg-v ban sincsenek érdekelve.

— **Huszmillió dollár a braziliai kávészindik** jelentik: A braziliai k kormány garanciája a dollár bankhitelt kapott nek intervenciózás vásárlá megakadályozására.

— **A zsidó diákok pu** let egyik legutóbbi s tunk az erdélyi zsidó menzájának válságos l hivatuk Erdély zsidósá kötelességét teljesített követve siessenek segí tanulóifjuság eme egy nek. Szinte szerencsés menza válsága a purit amely rendezvényeive sas összejeveteleivel zsidó társadalom jobb hogy segítségére leg nak. Hinnünk kell, ho nem fogja kihazsn Erdély zsidósága és megváltásokkal fog

híteni a diákság ellát menza helyzetén. Az is felszínen fogja tar reméljük, hogy ere lesz műdunkban besz

— **Munkanélküli-trag** Drezdából jelentik: W egy Ulrich nevű mezeti tegnap délután, mikor l mal látta, hogy távolle totta a gázcsapot és u három gyermekét meg orvosi segítségért szal megállapította, hogy m már órák óta meghalt. nyomor. Ulrich hóna nélkül áll.

— **Meghalt az aszfa Afrika-kutató.** Berlinb évvel ezelőtt Johannes hároméves bautzeni kalandvágytól hajtva német tudományos ex Dél-Afrikába indult. ismerésreméltó eredmé rom évi utazása alatt. jegyzéseket is készít Anyja most értesítet törekvő fiatalember A ladás következtében m

— **Gandhi feleségét** tek. Bombayből jelent gét, akit az angol helyezett szabadlábra, ták és hathavi szigorit Bombayben ezenkívül ban 120 embert állít passzív ellenállás címé

HIREK

Felhősödő időjárás várható, Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint felhősödés mellett élénk légáramlás várható egyre gyengülő éjjeli fagygal.

Fuzió tárgyalások két német hajózási vállalat között, Berlinből jelentik: A Hapag és a Norddeutscher Lloyd hajózási vállalatok között fuzió tárgyalások vannak folyamatban. Beavatott helyről szerzett értesülések szerint a fuzió szomatig létrejön.

A szovjet egy csomó európai kereskedelmi képviseletet likvidál, Berlinből jelentik: Rigán át érkezett jelentés szerint a szovjet közelebről pénzügyi körökből likvidálja hamburgi, lepizgi és bönigsburgi kereskedelmi képviseletét s helyíti a külországokban folytatott gazdasági kémkedést is.

Angliában tartanak konferenciát a Habsburg-főhercegek, Párizsból jelentik: A „Chicago Tribune” jelenti, hogy a Habsburg-család valamennyi főhercege április 10-én Mensdorff gróf birtokán London közelében fog találkozni. Eredetileg ezt a tanácskozást már a jövő hét elejére tervezték. Habsburg Ottó megvetegedése következtében azonban elhalasztották. Párizsban olyan hírek terjedtek el, hogy Zita excsászárnő ezen a tanácskozáson újból fel akarja osztani a Habsburg-vagyont, mivel annak mostani felosztását igazságtalannak tartják. Azért választották Angliát a konferencia színhelyül, mivel ott sem György angol király, sem az angol arisztokrácia tagjai nincsenek rokonságban a Habsburgokkal és ezért a Habsburg-vagyon felosztásában sincsenek érdekelve.

Huszmillió dollár bankhitel kapott a braziliai kávézindikátus, Londonból jelentik: A braziliai kávézindikátus a kormány garanciája mellett 20 millió dollár bankhitelt kapott a kávé áresésének intervenciói vásárlások útján történő megakadályozására.

A zsidó diákok purimja, Az Új Kelet egyik legutóbbi számában hirt adunk az erdélyi zsidó diákok kolozsvári menzájának válságos helyzetéről és felhívtuk Erdély zsidóságát, hogy néhány kötelességét teljesített helység példáját követve siessenek segítségére az erdélyi tanulóifjúság eme egyetlen intézményének. Szinte szerencsés véletlen, hogy a menza válsága a purimi időszakra esik, amely rendezvényeivel, családi és társas összejöveteleivel alkalmat ad a zsidó társadalom jobb rétegeinek arra, hogy segítségére legyenek diákságunknak. Hinnünk kell, hogy ezt az alkalmat nem fogja kihasználatlanul hagyni Erdély zsidósága és „schölach mánot”-megváltásokkal fog igyekezni enyhíteni a diákság ellátásáról gondoskodó menza helyzetén. Az Új Kelet továbbra is felszinen fogja tartani a kérdést és reméljük, hogy eredményes akcióról lesz módunkban beszámolni.

Munkanélküli-tragédia négy halottal, Drezdából jelentik: Waldheim községben egy Ulrich nevű mezei munkás felesége tegnap délután, mikor hazatért, borzalommal látta, hogy távollétében férje kinyitotta a gázcsoport és úgy önmagát, mint három gyermekét megölte. Az asszony orvosi segítségért szaladt, de az orvos megállapította, hogy mind a négy áldozat már órák óta meghalt. A tragédia oka a nyomor. Ulrich hónapok óta munkanélkül áll.

Meghalt az aszfaltozómunkásból lett Afrika-kutató, Berlinből jelentik: Három évvel ezelőtt Johannes Riedel huszonhárom éves bautzeni aszfaltozómunkás kalandvágytól hajtvva csatlakozott egy német tudományos expedícióhoz, amely Dél-Afrikába indult. A fiatal ember elismerésre méltó eredményeket ért el három évi utazása alatt, sőt értékes feljegyzéseket is készített tapasztalatairól. Anyja most értesítést kapott, hogy a tőrekvő fiatal ember Afrikában tüdőgyulladás következtében meghalt.

Gandhi feleségét újra börtönre ítélték, Bombayből jelentik: Gandhi feleségét, akit az angol hatóságok nemrég helyeztek szabadlábra, újra letartóztatták és hathavi szigorított börtönre ítélték. Bombayben ezenkívül az utóbbi napokban 120 embert állítottak bíróság elé passzív ellenállás címén.

Nem sztrájkol a gólya!!

Mert dacára a rossz viszonyoknak a

Gólya Áruháznak

sikerült minden tavaszi kabát és ruhaszövet újdonságait külföldről beszerezni. Olcsón áruunk! Jó minőségű árut árulunk! Calea Regele Ferdinand 11.

Telefon 9-57

Románia hivatalosan részt vesz a telavivi mintavásáron

A kormány gazdasági bizottsága úgy döntött, hogy teljes egészében fenntartja Magyarországgal szemben a kompenzációs pénztárral szülő törvényt

Bucuresti-Bukarest, március 16. A kormány gazdasági bizottsága ma délután ülést tartott, amelyet többek között foglalkoztak a palesztinai kivitell és elhatározták, hogy Románia hivatalosan képviselteti magát a május elején Tel-Avivban megnyíló mintavásáron. Az ipar és kereskedelmi miniszter jelentést tett ezután a petróleum-társaságok között a fuzióról folytatott tárgyalásokról. Tudomásul vette a gaz-

dasági delegáció a Bécsből érkezett jelentéseket az Ausztria és Románia közötti áruforgalom újabb szabályozására vonatkozó tárgyalásokról. Az osztrák kormány új javaslatokat tett, amelyeket a bécsi delegáció tanulmányozni fog. Ami Magyarországot illeti, a kormány kénytelen a kompenzációs hivatalról szóló törvényt teljes egészében alkalmazni Magyarországgal szemben.

Burma lakossága nincs megelégedve a neki adott alkotmánnyal, Londonból jelentik: Burma lakosságának képviselete nem találja elfogadhatónak azt az alkotmányt, amelyet a burmai kerekasztal-konferenciá részére Burma részére kidolgozott.

A kormány támogatja a pártok elutasítását Hugenberg javaslatát, Berlinből jelentik: A birodalmi kormányt támogató pártok sajtóorgánumai Hugenberg javaslatával szemben az elutasítás álláspontjára helyezkednek.

Olcsóbb lett

Leopárdot tartott a lakásán, Berlinből jelentik: Hugó Ottegrawen festő és Afrika-utazó a bíróság gondatlanságából okozott emberölés miatt egy évi fogságbüntetésre ítélték. Az utazó leopárdot tartott a lakásán s az állat egy kétéves kis gyermeket a lakásba lépésekor szétépett s anyját is súlyosan megsebesítette, amíg végre sikerült megfékezni.

Asztma és szívbetege, mell- és tüdőbaj, görvély- és angolkór, pajzsmirigynagyobbodás és golyvaképződés eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza. Európai és amerikai klinikusok tuberkulotikus egyéneknek tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések a Ferenc József viz használatára folytán lényegesen enyhültek. A Ferenc József keserűviz gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Nemzetközi közmunkákat akarnak rendszeresíteni Közép-Európa keletén, Párizsból jelentik: Az európai együttműködés francia bizottsága öt éves tervet terjesztett a kormány elé Közép-Európa keletén végzendő nemzetközi közmunkák rendszeresítése érdekében. A terv, amely közelebről minisztertanács elé kerül, ipartermék-elhelyezési piacot akar az ipari államok részére teremteni Közép-Európában. A tervet az Európa-unió Párizsban március 20-án összeülő bizottsága is megvitatta.

Szükséget közli az egyiptomi kormány a gyapottermelést, Londonból jelentik: Az egyiptomi kormány igyekszik a gyapottermelést minél szűkebb keretek közé szorítani s a termelőknek zöldsérfélék termelését ajánlja a nehezen elhelyezést találó gyapot helyett.

Nem lesz több 120 millió méter-mázsánál az Egyesült Államok ezidei buzatermése, Londonból jelentik: Az Egyesült Államokban a várható buzatermés aligha lesz több 120 millió méter-mázsánál, szemben az 1931-es 210 millióval. A bevetett buzaterület nagysága az elmúlt évi 42 millió acre-el szemben 36 millió acre.

Megszűnt a svájci jegybank aranyhalmozása, Párizsból jelentik: A Paris Soir közli, hogy a svájci jegybank aranyhalmozása egyelőre megállt. A jegybank a francia frankban mutatkozott élénk keresletre való tekintettel, amit párizsi fontvásárlásra használtak fel, 35,9 millió frank értékű aranyat kénytelen volt eladni.

az Ursus sör

Rablótámadás egy gyorsvonat ellen Hollandiában, Hágából jelentik: Hoboken közelében rablók megtámadták a gyors postakocsijának személyzetét, revolvert szegtek az alkalmazottaknak s két postaszakot 100 ezer frank értékű bankjeggyel magukkal vittek. A nyomozók kezegek nagyarányú kutatást indítottak meg a rablók után.

ARTIN hashajtó enyhén, de biztosan hat.

Hat hónapra ítélték, mert kijátszotta a végrehajtót, A kolozsvári törvényszék előtt érdekes bűnügyi tárgyalás zajlott le, melynek vádlottja Simon Ferenc mérai gazdálkodó volt. Simon valósággal sportot üzött abból, hogy hogyan kell kijátszani a végrehajtót és a lefoglalt értékeket elvonni az árverés elől. Néhány ízben már folyt eljárás emiatt Simon ellen, aki azonban nem okult a tapasztalatokon, hanem néhány héttel ezelőtt újra megtérfalta az egyik kolozsvári ügyvédet és végrehajtót. Az ügyvéd a gazda szekerére és lovára árverést tűzött ki. Azon a napon, amikor az ügyvéd és végrehajtó kimentek árverésre, sem a lovat, sem a szekeret, sem a gazdát nem találták otthon. Simon felesége azt mondta, hogy férje Kolozsvárra ment, mert fizetni akar az ügyvédnek. Az ügyvéd és a végrehajtó visszatértek Kolozsvárra, ahol azonban nyoma sem volt Simonnak. A törvényszék Colfescu ügyész vádbeszéde után hatóság sértés címén hat hónapi fogságra ítélte a gazdát, aki fellebbezést adott be. Az ügyész súlyosbításért fellebbezett.

RAPRÓL NAPRA

Tauntonban 99 éves korában influenzában meghalt Mary Martha Butty ferensrendi apáca, aki több mint nyolc évtizedet töltött zárkában. Az elhalt Anglia legidősebb apácája volt. Hat évvel ezelőtti zárkai jubileumára külön pápai üzenetet és áldást kapott.

Emma Grammatica első filmjét, melynek címe Egy öreg asszony, nem mutathatták be, mert a film némely részeit meg kell változtatni. A film-premiert csak néhány nap múlva tart hatják meg.

Kanadában megkezdték a világ leg-hosszabb országútjának építését. Az ut Vancouver-től a Glace-öböl fog vezetni. Hossza 3500 mérföld lesz. Az utépítés valamit enyhít a kanadai munkanélküliségen.

Husvétii szünetre mennek a leszerelési konferencia delegátusai, Genfből jelentik: A leszerelési konferencia politikai főbizottsága a morális leszerelés keresztülvitelét célzó lengyel javaslatokkal foglalkozott. Szombaton a világerkeztet munkálataiban előreláthatólag négyhetes husvétii szünnet áll be.

Férfi kalapot fest,

tisztít és vasal olcsón Fehér, Str. Memorandului (Unió uca) 21. sz., volt Redout.

Tisztázódott a Rákóczy uton talált csecsemőhulla rejélye, Megirta tegnap az Új Kelet, hogy a Rákóczy ut 55 számú házban, Negrutlu Gyula kereskedő fűkamrájában egy csecsemő hulláját találták elásva. A bevezetett hatósági nyomozás kedden két munkásleányt vett őrizetbe, akiket azonban szerdára már szabadlábra helyeztek, mert beigazodott, hogy távol állanak a bűnesettől. A rendőrség a délelőtti órákban elővezette Olosuteanu Rebeka cselédeleányt, aki elmondotta, hogy két héttel ezelőtt éjszaka rosszul lett. Gazdasszonya porokat adott neki és ő reggelre holtan szülte meg koraelőtti gyermekét. Ekkor elásta a csecsemőhullát a fűkamrában. Miután a boncolás megállapította, hogy a gyermek valóban holtan született, büntény esete nem foroghat fenn és így a hatóság elejtette a vizsgálat folytatását Olosuteanu Rebeka ellen.

FARADT szervezetét felfrissíti: Ovomaltine.

A gazdasági élet fellendülését remélik Angliában, Londonból jelentik: Remélik, hogy a pénz és a hitel olcsóbbodása révén a gazdasági élet fel fog lendülni. A külföldre menekült tőke nem várt visszaáramlása, a rosszul sikerült fontellenes spekulációk és az indiai aranyszállítmányok növekedése megszilárdították a pénzpiac helyzetét s megajították Anglia pénzügytechnikai pozícióját. Gazdasági és pénzügyi körökben számolnak azzal, hogy a font 3.60-as dollár-árfolyamon fog stabilizálódni.

VIDÁM SAROK

Tanár: Meg tudná mondani, milyen viszonylatban olvad leggyorsabban az arany?
Jelölt: A házassági viszonylatban, tanár ur.

Két zsidó utazik a vonaton Tel-avivból Jeruzsálembé. Megkérdi az egyik a másikat:

— Mondja, maga telavivi?
— Csak félig — hangzik a válasza.

— Mi az, hogy félig?
— Ugy, hogy, amikor Odesszából Telavivba jöttem 12 éves és 30 kiló voltam, most pedig 24 éves és 60 kiló vagyok. Tehát pontosan félig telavivi vagyok.

Jól fog mulatni, jöjjön el szombat este a City-kávéház összes helyiségeiben tartandó Purim estélyre

UJ KELET Legújabb hírek

Argetoianu a konverzió minden módosításába belemegy, csak a kisebbségek indítványait utasítja vissza

Lessan folyik a konverziós javaslat szakaszonkénti vitája

Bucuresti-Bukarest, március 16. A kamara ülésén Fransovici liberális napirend előtt kijelenti, hogy lehetetlen az a rendszer, hogy egyszerre öt bizottság is dolgozzon és ezenkívül a képviselők még a nyílt ülésen is teljesítsék kötelességeiket. Kéri a parlamenti munka olyan beosztását, hogy azon a képviselők igazán eredményesen vehessenek részt. Argetoianu pénzügyminiszter hangoztatja, hogy a bizottságokban olyan törvényjavaslatokat készítsenek elő, amelyre az országnak sürgős szüksége van. Ilyen például a szeszmonopólium törvénye, amely máris késedelembe van. A költségvetés előirányozta azokat a bevételeket, amelyek ebből a monopóliumból származnak.

Pop Valér igazságügyminiszter a Temes Béga vízművekre vonatkozó Jugoszláviában létrejött konvenciót és több más kisebb nemzetközi szerződést terjeszt be ratifikálásra, majd a kamara ratifikálja a Görögországgal kötött kereskedelmi és hajózási egyezményt, továbbá a tutovai választások költségeihez szükséges hárommillió lej rendkívüli hitelt.

Az adósnak és a hitelezőnek is be kell vallania a tartozást

Napirenden a konverziós törvény szakaszonkénti tárgyalása szerepel. A negyedik szakasz jelentéktelen módosítását megszavazzák. Az ötödikhez Radulescu nemzetiparasztpárti szól hozzá. Azt javasolja, hogy a falusi bírák állítsanak ki az adósnak nyilatkozatot azok bejelentett adósságairól, ezt a nyilatkozatot a járásbírósnál függeszték ki és a hitelező azt onnan legyen köteles tudomásul venni. Valjean előadó megállapítja, hogy a törvény egyszerűbb intézkedést tartalmaz, amelyben a hitelező köteles követeléseit bejelentésére, a maga részéről hozzájárul azonban ahhoz, hogy az adós is tartozzék bejelenteni adósságát. A feleket a bíróság egyébként hivatalból fogja beidézni.

A kamara elvet két magyarpárti javaslatot

Stefanescu Amza hadügyminiszter több katonai törvényjavaslatot terjeszt be, majd Willer József magyarpárti képviselő szól hozzá az ötödik szakaszhoz. Kéri, hogy a hitelezőket az adósságaira csak akkor alkalmaztassék a konvertálási törvény, ha annak kedvezményeit az illetők kifejezetten igénybe akarják venni és ezt az igényüket írásban be is jelentik. Valjean előadó viszont javasolja a javaslatot, amelyet a kamara elvet. Willer újabb javaslatot terjeszt be, amely szerint, ha az adósok az előírt időn belül nem jelentik be adósságukat, úgy az bírói uton legyen behajtható. A kamara ezt is elveti.

A kismalmosokat beveszik a konverzióba

Goiceanu lupista kéri, hogy a törvény világosan mondja ki, hogy a kismalmosok is belesznek a konverzióba, amennyiben malmuk egy kisbirtok részét képezi. Radian földművelésügyi államtitkár tiltakozik a javaslat ellen, Argetoianu pénzügyminiszter meg-

Világszínházi szenzáció! Molnár Ferenc: Valaki,

új vigjátéka. Könyvalakban 90 lej Lepage-nál Kolozsvár. Kérje az új irodalmi szenzációk jegyzékét Lepage-tól.

igéri, hogy a végrehajtási utasításban fogja szabályozni ezt a kérdést.

A következő szakaszokat nagyobb módosítások nélkül szavazzák meg. A 9. szakasznál Oromolu, a Nemzeti Bank volt kormányzója a liberális párt nevében módosítást terjesztett

be arról, hogy a konverzióval ugyanazon elbánásban részesíttessenek az összes mezőgazdák, tekintet nélkül arra, hogy birtokuk tíz hektárnál kisebb, vagy nagyobb. A jelenlegi megkülönböztetést nagy igazságtalanságnak tartja.

Revolvers merényletet követtek el a München—weimeri gyorsvonat ellen, melyen Hitler utazott

BERLIN, március 16. A münchen—weimeri gyorsvonat ellen ma revolvers merényletet követtek el. Ismeretlen tettesek több revolverlövést adtak le a vonatra. A golyók egy harmadikostálynú kocsi érték, de emberéletben nem tettek kárt. A vonaton Hitler is rajtautazott, miért is arra következtek, hogy a merényletet Hitler politikai ellenfelei követték el.

A bukaresti pékek nem akarnak többé fekete kenyeret sütni

Katonapékek fogják sütni a fekete kenyeret

Bucuresti-Bukarest, március 16. A fővárosi pékek részleges sztrájkot folytatnak, amennyiben a barna kenyér sültését beszüntették, hogy ezzel a drágább fehér kenyér és a péksütemények fogyasztására kényszerítsék a lakosságot. A pékek magatartásával szemben a bukaresti városi tanács elhatározta, hogy elrekvíraltatja a bukaresti és környékbeli malmokat és

péküzemeket és ezekben katonapékékkel fogja a barna kenyeret sültetni a lakosság számára. A katonapékek négy lej 50 baniért vállalják a barna kenyér kilogramjának kisütését, úgy, hogy a különböző taxákkal együtt Bukarestben egy kiló kenyér 6 lej, 6 lej 50 baniba fog kerülni.

Jorga a könyv mellé küldte az új főiskolai törvény ellen tüntető müegyetemi hallgatókat

Ötszáz diák követelte az új főiskolai törvény módosítását

Bucuresti-Bukarest, március 16. A bukaresti egyetemi hallgatók mintegy ötszáz főnyi tömege szerdán délelőtt Jorga miniszterelnök lakása elé vonult, hogy ott tüntessen a felső oktatási törvény, szerintük, reájuk nézve sérelmes intézkedései ellen. Megtudták, hogy a miniszterelnök a kereskedelmi akadémiában tart előadást, amire a tömeg odament át és körülfogta Jorga várakozó autóját. Amikor a miniszterelnök

kijött és meglátta a tüntető diákokat, a következőket mondotta:

— Térjenek észre, különben kirendelem a rendőrséget. Törődjenek a tanulással és ne tüntessenek.

A diákok nem nagy megnyugvással vették tudomásul a választ és az autó csak nehezen tudott átvérteni a tömegben, amely ezután minden rendzavarral nélkül szétoszlott.

A földművelésügyi miniszter felajánlotta a buzaexportőröknek, hogy sorsolják ki őt, ha meg akarják kapni pénzüket

Bucuresti-Bukarest, március 16. (Az Uj Kelet tud.) Jonescu Sisesti földművelésügyi minisztert a szerdai nap folyamán felkereste a gabonaexportőrök küldöttsége és megsürgette a gabona exportprémiumának kifizetését. A földművelésügyi miniszter a következőket válaszolta:

— Mit csináljak? A fizetés az inkasszó arányában és az igénylés sorrendjében történik. Ha önök türelmetlenek és pénzre van szükségük, úgy

sorsoltassanak ki engem.

A különös válasz érthetően frappírozta a küldöttséget és annak hatása alatt jóformán az egész bukaresti sajtó élesen támadja a földművelésügyi minisztert. A lapok kijelentik, hogy a szakértő kormány ez a megoldása sem jó, mert nagyon kérdéses, hogy lenne-e vevő az olyan sorsjegyekre, amelyekkel nem készpénzt, hanem egy aktív szakértő minisztert lehet nyerni.

Jogerőre emelkedett Kolozsvár nagyvárosi kereskedőgyilkosának 10 éves fegyházbüntetése

Oradea-Nagyvárad, március 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Másfél évvel ezelőtt történt, hogy Gassenfeid nagyvárosi kereskedő meggyilkolta Kalenda Mihály nagykereskedőt, akinek üzletében alkalmazásban állott. Gassenfeid a bírói fórumok előtt azzal védekezett, hogy főnökét azért gyilkolta meg, mert az erköletlenül merényletet akart ellene elkövetni. A nagyvárosi törvényszék, mint első fórum hétévi fegyházbüntetésre ítélte Gassenfeidét. A súlyos ítélet ellen úgy a vád, mint a védelem fellebbezést nyújtott be és a tábla az ügyészi fellebbezésnek helyet adva, 10 évre súlyosította a fiatal fiu fegyházbüntetését. A semmitőszék pár héttel ezelőtt hirdette jogerős ítéletet a perben és helybenhagyta a tábla 10 évi fegyházról szóló ítéletét. A súlyosan elítélt fiatal embert, akit a kolozsvári kiskorúak jogházában őriznek, visszazárolták Nagyváradra, ahol a törvényszék kihirdette előtte a semmitőszék végleges ítéletét. Az ítélethirdetésnél Gassenfeid kijelentette, hogy rendes ember lett belőle, büntetését türellemmel tölti ki és kiszabadulása után igyekezni fog hasznossá tenni magát a társadalomban.

Április 16-án hirdetik Kővér Gusztáv végrehajtási parancsát

Oradea-Nagyvárad, március 16. A nagyvárosi törvényszék ma folytatta dr. Kővér Gusztáv hírlapíró rágalmozási perét, amelyet dr. Reu rendőrprefektus ellen írt cikke miatt indítottak meg.

A mai tárgyaláson folytatták a tanú kihallgatásokat, majd ítélethozatalra vonult vissza a törvényszék. A hosszas tanácskozás során azonban véleménydifferencia merült fel Fersigan elnök és Coenaru Bordea bíró között. A tanács elnök 5000 lej bírságot és 2500 lej mellékbüntetést javasolt a törvény enyhítő szakaszainak figyelembevételével és azon véleményen volt, hogy dr. Kővér Gusztáv nem rosszhiszeműleg, hanem a maga védelmében írta a dr. Reu rendőrprefektus és dr. Popovici prefektus elleni cikkeket.

Ezzel szemben Coenaru bíró súlyos büntetést kért, hat heti elzárással és 10 ezer lejes pénzbírsággal. Miután nem sikerült közös nevezőre hozni a bírák véleményét, április 16-ra új tárgyalást tűztek ki, amikor is egy harmadik bírót fogják kiegészíteni a tanácsot.

A német kormány csak Németország részvételével tartja megvalósíthatónak a dunai konföderációt

Berlin, március 16. Lapzártakor érkezett jelentés szerint a német kormány részéről hivatalosan válaszoltak a Tardieu-féle dunai konföderációs tervre. A német kormány válaszában azt hangoztatja, hogy a konföderáció csak akkor realizálható, ha Németország is részt vesz benne, mert csak így teremtethető olyan területi egység, mely képes felvenni a közép-európai mezőgazdasági termelés feleslegét. A német kormány egyébként fontosnak tartja, hogy a konföderációba Bulgáriát is vonják be.

HASIVAN

A héber nyelv elsajátítására alkalmas kitanulmány. Képekkel. Ára 40 lej.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomdája Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (v. Brassai st.) 10. szám. Telefon 8-77

Taxa postálá platíte in numerar No. 224.716-929.

da Baron L. Pop (v. Telefon: 9-77. Előf. vonata 110, negyed 600, egészére 120 havonta 1, negyed egészére 10 dollár értékű valuta. Hird. szerint. Az „UJ KELET” bányászati zsidóság és Cikkeink utányomlás megjelölésével

Egy hang, amit kell hallani

A mi hangunk m. ahová szántuk. Megh. nyok, a miniszterek, a prefektusok, sőt a nek is, valahányszor kat szegesztük szembe nek még a kísérletet. És szölkünk nap-nap hoz is. Tájékoztattuk az elmúlt 24 óra alatt, figyelmzettük és utmutatással szölk és polgári élet minden. Meghallották ők a gunkat.

Vajjon éppen most meg, amikor egyszer az Uj Keletről beszélt, mivé válik minden derékbatörök minden ez az üzenetünk süket.

Az olvasónak tudnia Kelet a munkatársak közös vállalkozása, nem küldik be az elő kell halkulnia a mi s. milyen hangosan is ki.

Mi változatlan köteles jésítjük a feladatunka fizetőkön mulik, hogy toll kezünköl és vegy. jön az a hang, amely a kollektiv zsidó érdek.

Egy percig sem ké. hogy ez a szózatunk ahová szántuk és nem re tal lni.

Ötéves tervgazd

Azt hiszem, hogy a kamara szónokai túllétek kor halálbüntetést kért orzóra.

Mert a tulajdonképpen kiirtása. És nem az, ha mentén gyümölcs helye függjenek a fák.

A halálbüntetés egyen san megmondolendő volt ben. Mert való igaz, a tulsok köztisztviselője apparátussal rendelkező négyezer ekkora állam adminisztrálni. És még becsületesebben.

De nem vezetne jóról a másikba csapnát a halálbüntetés bevezése kitesz annak a v. márol-holnapra minlma a közhivatalú és közm. száma.

Es még valami. A b. számára jelenti a meg. janak csak arra, milyen ban nyútszögnek a kijá. cain. Ezeket márol-hol külviv tenni nem is vol. szociális cselekedet.

Rendéval kell ezt a dani. Mondjuk úgy, ha man egy ötéves tervga évről-évre fokozatosan adók és elfogadók szán végén hirmondó sem m.

Ez humánusabb is vol. büntetés és praktikusab. De félünk tőle, hogy megcsinálni.

A diadalmas ké

Schoppenhauer és V. sok rosszat irtak a nő. saikban legalább annyit mint elfogulatlanság. A tetlen tagadni, hogy a inferioritabbak a férfiak kívül mások. Közlebb szethet s így közlebb a ségeit is. Nem az é.